...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 21 (11925)
1969 оной январиин 25, суббото
Сэн 2 мүнгэн

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ ЮРӨӨГЭЙ ХОНИШОДОЙ ҮҮСХЭЛ ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭГДЭЖЭ ЭХИЛЭЭ

100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абаха гэжэ Яруунын совхозойхид шиидхэнхэй.

— Энэ уялга урагшатайгаар дүүргэхэ арга боломжо отара бүхэндэмнай бии. Энээн тухай эндэ һая үнгэргэгдэһэн хонишодой суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ, — гэжэ Яруунын совхозой главна зоотехник М. О. Цыбиков хөөрэнэ.

Эндэхи хоёрдохи отделениин хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө тэды шэнээн хурьга абажа, нэгыешье гарзада оруулангүй түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыпилма Эрдынеевна Цыреновагай хани нүхэр Ц. Д. Бадмаевай даадаг отарынхид 100 эхэ хонин бүридэ 115 хурьга түлжүүлхэ зорилготой. 530 эхэ хони түрүүлжэ байһан Б. Н. Доржиевай отарынхид байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 113 хурьга абаха социалис уялгатай.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, шармайн ажаллажа байһан Яруунын совхозойхид 7.900 эхэ хонидойнгоо гурбанайнь нэгэ хубине түрүүлээд, хурьгадыень гарзада оруулангүй түлжүүлжэ байһан тухайгаа мэдээсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Яруунын совхозой хонишон, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. Э. Цыренова.

Н. ДАМБАЕВ.

...АЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ...ИИДХЭХЫ ҮЕ

...дунда һара хуушаржа, ...ын колхоз, совхозуудта ...тэг хурьгалжа, үнеэд ...тугаллажа, гахайнууд ...байна. Тиигэжэ адууһа ...тоо толгой олошоруулха, ...ыень дээшэлүүлхэ эгээл ...юусалгатай үе ерэнхэй.

...шиидхэхы хүдэлмэридөө ...һайса бэлдэһэн ажахы...та түрэсэеэ жэншэдгүй ...гарза хоролтогүйгөөр түл... үнеэдэй һү шэмэ ехэд...дана. Үбэлдөө үнеэн бү... 1250 килограмм һү һааха ...Улаан-Үдын аймагай Киро...жэтэ колхозой, Загарайн ...Эрхирэгэй совхозой мал...үхэл хаа хаанагүй дэм..., социалис мүрысөөнэй ...хүсэ ороно. Үбэлжэл...дэ буруу, хашарагуудаа ...гүйгөөр, харин шэгнүүры...ритойгоор нэмээхэ гэһэн ...үхэршэдэй үлыгэр жэ...оной шадабари болоно... Мүн һаяхан Сэлэнгын ...Карл Марксын нэрэм...колхозой хонишод хурьгадаа ...һайнаар томо болгохо, ноо...абахын тула оролдохо ...шиидээд, тодорхой уялта... бэелээ даажа абаад, рес...гаа бүхы хонишодые ...дэ урина. Энэнь баһал ...ар угтагдаа.

...гаргагшадһаа дутуу... бүри үлүүгээр ажаллаха, ...туйлаха гэжэ оролдогшо... үдэрһөө үдэртэ олошорно. ...ай аймагай Калининай нэ..., «Дружба», «Победа» ...ууд, Яруунын совхоз, ...аймагай Ранжуровай нэ...тэ колхоз болон бусад оло...ахынуууд энэ жэлдэ зуун ...бүриһөө 90—95 хурьга ...хэ зорилго урдаа табин...һөө эндэхи хонишод, ажа...албэрилэгшэд, мэргэжэл...гадаа һайнаар түлжүүлхэ ...үүдые хараалаанхай. Үдэр, ...ажаллажа ябаһан хони... туһалха, тэдэнэрэй эрил...сэд хангаха гэжэ колхоз, ...удай хүтэлбэрилэгшэд ...

...Ленинэй алдарта зуун ...ойе ажалай эрхим бэлэ... угтаха мүрысөөндэ орог...унда эдэбхи үүсхэл гар...алай шэнэ амжалтануу...лажа ябагшад олон. Сэ... совхозой суута һаалиншан ... Тадвашкина үнгэрһэн ...неэн бүриһөө 5573 кило... һү һаажа, республика до...эрхимлээд, байгша ондо ...гшаа дабшаха зорилго...

...ублика дотороо мэдээжэ ... Хориин аймагай Анаагай ...й Ленинэй орденто хони...Дюп Ташхаевич Тагаровай ...эз жэлдэ зуун хонин бүри...уун хурьга абаха гэжэ шии...унөө 150 хони түрүүлээд. ...урьга томо болгожо байна. ...эмжээнүүдые аймаг бүри...аруулжа болохоор.

...ы малай үбэлжэлгэ хаа хаа... хангалтатайгаар эмхидхэг..., түл түрэсэ бүрин һай... абтана, малай ашаг шэмэ ...эхэ арга боломжонууд хүсэ... хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. ...хизаа адли адууһа мал үхэл гарзада ороно, тамираа алдана, һү шэмээ татана.

Илангаяа хонидоор олон Зэдын аймагай ажахынуудта үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэржэ байна. Эндэ үнгэрһэн гурба һарын туршада урда жэлэй энэ үеынхиһөө нилээд олон мал үхэл гарзада оруулагдаад байна. «Заречный» совхоздо, «Коммунизм» колхоздо ажалай эмхидхэлэй һула дээрэһээ, даалгагдаһан хэрэгтээ зарим малшадай харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа, хүтэлбэрилэгшэдэйнь хиналта, эрилтэ һуладуулһанһаа болоно, олон мал гарзалжа, ашаг олзо ехэ алдагдаһан байха юм.

Эндэхи «Заречный» совхоз гансахан декабрь һарада 156 хони, 27 тугал үхүүлһэн тоотой. Тус совхозой хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд захихо тобшолол хээгүй, малаа муугаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа ябагшадта шангa эрилтэ табинагүй. Жэшээнь, ахалагша хонишон Самбу Хандуевай бригадынхид хэдэн хоногһоо түл олоод абахаяа байгаад, мүнөө хүрэтэр байраяа дулаалаагүй, хананиь шабагдаагүй, хубхай нүхэ һүбэ байһан зандаа.

Мүн тус аймагай «Коммунизм» колходо баһал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Энэ колхозой Михаил Басыровай отарада гурбан һарын туршада аяар 63 түлгэ гарзалаа. Тэрэшэлэн Акзан Низамутдиновай эрэ түлгэдэй отара гарзатай. Шалгаад үзэхэдэ, эдэ отарануудай байра хүйтэ нойтон, хананиь шабагдаашьегүй, һалхи һурьежэ байна. Тэжээ муу түлгэнүүд сэб хүйтэн уһаар уһалагдана, газаа хүйтэн, хуудам газарта эдеэлүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдые артелиин, отделениин хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байбашье, саг сооень хэмжээ абаагүй. 760 гаран хонидые ганса хүндэ даалтажархёод, үбэлжэлгын эхилхэтэй сасуу тэрээндэ хамһалсахэ хүниие нэмэжэ үгөөгүй байшоо. Тиигэжэ түрүүшын хүйтэнөөр малаа муудхаажархёо бшуу.

Малай үбэлжэлгэ — эгээл харюусалгатай, хүн бүхэнэй шадабари шалгаха үе гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Эндэ мал даажа абаһан хүнүүд тэдэнээ хооһоор байлгангүй, үбһэ тэжээлээ гамтайгаар, хоол болохоор, хогложо эдихэөр хобоо хобто соо хэжэ үгэхэ зорилготой. Зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө уялгата ажалаа хэхынгээ хажуугаар малай тамир шалгажа, дүршэл шадабари багатай малшадта туһалха, ойлгоогүй юумыень заажа үгэхэ ушартай. Бригадын, отделениин, ажахын хүтэлбэрилэгшэд гүүртэ, отарануудаараа саг үргэлжэ ябажа, малшадай ажал хэрэгтэ ямараар хандажа байһыень нарииндаар шалгажа, дутуу дунда юумыень усадхаха, эрилтэнүүдыень хангаха үүргэтэй. Колхоз, совхозуудай партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд малшадай дунда ойлгуулам жын хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэдэнэрэй культурна эрилтэнүүдыень хангаха уялгатай. Тиигэжэ малаа һайнаар үбэлжүүлхэ, түл хүсэдөөр абаха, һү һаали дээшэлүүлхэ хэрэгтэ али бүхы талаһаа оролдолго хэшээл гаргабал, амжалтын туйлагдахань лабтай.

МАНАЙШЬЕ ХОНИШОД ГЭЭГДЭХЭГҮЙ

Түл һайнаар абажа, бүрин хүсэдөөр томо болгохо, хонин бүриһөө нооһо ехээр хайшалхын түлөө социалис мүрысөө колхоз, совхозуудай, хонишодой бригадануудай хоорондо дэлгэрүүлхэ гэһэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хандалга манай колхоздо һайшаагдаба. Хамтын ажалда олзо доход оруулха хэрэгтэ хонин ажалай тон ехэ удха шанартай байһаниинь мэдээжэ. Хони һайнаар харууһалжа, олон хурьга түлжүүлээгүй, ехэ нооһо хайшалаагүй һаа, энэ ажалые сааша даниь хүгжөөжэ, олзо доход абахань бэлэн хэрэг бэшэ.

Энэ талаар совхоз доторнай ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Нёдондо үбһэ тэжээлээр дуталдажа 100 эхэ хонин бүриһөө орой доо 67 хурьга түлжүүлээбди. Тиихэдэ олон хонишод дуталдаһан, байра байдалшье муу байгаа. Хонишоднай мүнөө жэлэйнгээ үбэлжэлгэдэ, түл абалтада һайнаар бэлдээ. Тэдэнэр зунай, намарай үедэ хонидоо һайнаар бэлшээжэ хүсэ оруулһан. Энээнэй ашаар хонид богонихон болзор соо һайнаар үрэжүүлэгдээ.

Ажахыдамнай 5250 хонин тоологдоно. Тэрэ тоодо 2880 эхэ хонин ба 280 түлгэ түрэхэ. Хонишоднай мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга түлжүүлхэ гэжэ шиидэнхэй. Энэ уялга амжалтатай бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө ажахы доторнай 1000 гаран хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Ахалагша хонишон коммунист Балдан Цыреновэй отарада 600 гаран хурьган абтанхай. Байраһь дулаан, хонидыиь һүтэй, һайн харууһатай дээрэһээ нэгэншье хурьган гарзалаагүй. Энэ отара дээрэ 875 эхэ хонин тоологдоно. Эндэхи хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхээр шиидэнхэй.

Совхоз доторхи эхэ хонидой дүрбэн отарада түл абалга һайнаар ябажа байнхай. Отаранууд хонишод болон хурьгашадаар хүсэд хангагданхай. Байрануудынь дулаан. Хони хурьгад тэжээлээр дуталданагүй. Хонин бүридэ сүүдхэлээ 1,5 килограмм үбһэн, 200 грамм таряа талханай зүйл, үнөө һолоомон хүртэнэ. Гадна хурьгалһан хонидто силос үгтэнэ. Һая абтаһан хурьгад минеральна тэжээлээр дуталданагүй. Хурьгадай эдихэ юумэн яһала бии.

Түл абалгын энэ харюусалгатай үедэ хонишод үдэр, һүнигүй халаан болоно хүдэлнэ. Ажахын мэргэжэлтэд, совхозой директорын гэшүүд хонишодой ажалые шалгажал байдаг. Тэдэнэр али бүхы аргаараа хонишодто туһална.

Мүнөө жэл хонишодой ажалайнь түлөөһэн хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. 100 эхэ хонин бүриһөө 90-һээ дээшэ хурьга түлжүүлһэн хонишод түсэбһөө үлүү абаһан хурьгадайнгаа 50 процентые өөртөө абаха юм.

Иигэжэ ажахымнай хонишод республикын хонишодой дунда дэлгэржэ байгаа социалис мүрысөөндэ оролсобо.

Манай хонишод гээгдэхэгүй байха.

Н. ЛЕОНТЬЕВ,
Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой директорэй орлогшо.

МАРТЫН 16—НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР

МУХАР-ШЭБЭР. Хушуун-Үзүүрэй сельскэ Соведэй мэдэлэй газар дээрэ хоёр колхоз оршодог. Ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведүүдэй болохоёо байһан һунгалтада эртээһээ бэлэдхэл хэгдэжэ эхилээ һэн.

Хоёр үдэрэй туршада «Знамя Ленина», «Путь Ленина» колхозуудта нютагайнгаа һунгуулиин комиссида гэшүүдые дэбжүүлжэ дүүргэбэ. Найдамтай, һайнаар хүдэлдэг, эрмэлзэл ехэтэй залуу хүбүүд, басагад дэбжүүлэгдээ.

Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин багшанарай коллективэй зүгһөө Дамдин-Сүрэн Мункуевич Цыденов, «Знамя Ленина» колхозой интеллигенциин зүгһөө медицинскэ фельдшер Наталья Найдановна Найданова, «Путь Ленина» колхозой залуушуулай зүгһөө Сергей Тимофеевич Иванов гэгшэд нютагай һунгуулиин комиссиин составта нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ.

Д. ДАМБАЕВ.

* * *

СЭЛЭНГЭ. Нютагай Соведүүдтэ һунгалтын үдэрые угтуулан сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һунгагшадайнгаа урда, мүн сесси дээрээ тоосоонуудаа хэнэ. Галуута-Нуурай поселково Соведэй гүйсэдхэхэ комитет һунгагшадай суглаа хоёр дахин үнгэргэжэ, тоосоһон байна. Жаргалантын сомоной Соведэй гүйсэдком тусгаар сесси зарлажа тоосоогоо үнгэргөө. Мүн иимэ хүдэлмэри Загастайн сомоной Совет үнгэргэбэ. Гусиноозерскын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет эдэ үдэрнүүдтэ һунгагшадайнгаа урда тоосожо байна.

* * *

Галуута-Нуурай станциин ажалшад болон алба хаагшад хамтынгаа суглаан дээрэ локомотивна депогой токарь Теплов Анатолий Антоновичые нютагай Соведүүдтэ һунгаха Сэлэнгын аймагай һунгуулиин комиссида дэбжүүлбэ. Сэлэнгын совхозой гурбадахи фермын ажалшад олон жэлдэ хүдэлжэ, ажалдаа алдаршажа ябаһан эрхим комбайнер Юрий Михайлович Запаринние аймагай һунгуулиин комиссиин составта түлөөлэгшэ болгобо.

* * *

ХЭЖЭНГЭ. Аймагай болон нютагай һунгуулиин комиссида гэшүүдые Хэжэнгын аймагай ажалшад, алба хаагшад эдэбхитэйгээр дэбжүүлнэ.

Жэнээлхэдэ, үсэгэлдэр Худанай леспромхозой хүдэлмэришэд суглаажа, аймагай һунгуулиин комиссиин составта үнинэй жолоошон, коммунис ажалай ударник Иван Иннокентьевич Пластининиие дэбжүүлээ.

Гадна Чесаана нютагай һунгуулиин комиссиин гэшүүнээр «Загастайн» совхозой түрүү малшан Лхамажан Гармаевич Дондуков дэбжүүлэгдэжэ, үгэ хэлэгшэд баян дүй дүршэлтэй, үнинэй бэрхэ малшан гэжэ тэмдэглэбэ.

Д. КАСАТКИН.

* * *

ХЯАГТА. (телефоноор айтаба). Хяагта городой бүд нэхэлгын фабрикын хүдэлмэришэд олоороо сугларжа, Галина Жамсатовна Укоевае аймагай һунгуулиин комиссиин гэшүүн болгожо нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ. Галина Жамсатовнагай ходоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадагые, бүд нэхэгшэ залуушуулда туһалдаг тухайнь үгэ хэлэгшэд бахархан байжа хөөрөө. Нүхэр Укоева коммунис ажалай ударник юм.

Городой больницын, Улаан Хэрээһэнэй коллективүүдэй зүгһөө үнинэй врач Надежда Ивановна Янкина, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой колхозникүүдай зүгһөө Александр Николаевич Соковиков гэгшэд аймагай һунгуулиин комиссида дэбжүүлэгдээ.

С. ГУМПЫЛОВ.

БАРГАЖАН. (телефоноор айтаба). Санжи Урбагаевна Гомбоевае Баргажанай аймаг соо мэдэхэгүй хүн үсөөн байха. Юуб гэхэдэ энэмнай суута тракторист болоһон хүн шуу. Анханһаа шэлэһэн мэргэжэлдээ нүхэр Гомбоева үнэн зүрхэнһөө дуратай. Тиимэһээ Санжи Урбагаевна XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үмэнэһөө аймагайнгаа һунгуулиин комиссида урматайгаар дэбжүүлэгдээ.

— Танай үзүүлһэн энэ ехэ этигэлые ажал хүдэлмэреэрээ харюулхаб, — гэжэ Санжи Урбагаевна мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цыпилмаа Яковлевна Раднаева эндэхи колхозникүүдэй зүгһөө аймагай һунгуулиин комиссиин гэшүүндэ нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

...УРАЛСАЛ ДҮҮРЭБЭ

...ПСС-эй обкомой зарлаһан ай...удай газетын редакцинуудай ...ажахын таһагые даагшанар ...арбан үдэрэй семинар хүдэл...дүүргэбэ.

...өөгэй журналистнуудай үмэ... «Правда Бурятии», «Буряад ...газетэнүүдэй редакторнууд ...Кондрашов, Ц. Ц. Цибудеев, ...бликын радио-дамжуулгын ...левидениин комитедэй түрүү...Ц. Ц. Митыпов, Улаан-Үдын ...гай «Коммунизмын туяа» га...редактор А. А. Андохинов ...бусад журналистнууд пар..., совет хэблэлэй гол эһо гу...уд тухай, газетын жанрнууд ...тухай, газетын жанрнууд ...редакциин ябуулдаг эмхид...хүдэлмэри тухай лекцинүүд ...уншаһан, хөөрэлдөө үнгэргэ... байна.

...ПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан, аймагай газетэнүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай, хүдөө ажахын үйлэдбэрие тусхай шэглэлтэйгээр эрхилхэ, комплексноор оньһожоруулха арга замууд тухай, таряан болон мал ажал (илангаяа хони үсхэбэрилгэ) хүгжөөхэ тухай болон бусад шухала асуудалнуудаар КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша Н. П. Зинченко, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшонор А. С. Берещинов, Г. П. Тюменцев, Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагшанар Н. В. Барнаков, Р. П. Пилданов гэгшэд элидхэл хэһэн байна.

Семинарта хабаадагшад Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай ажал хүдэлмэритэй танилсаа. Январиин 21-дэ Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы ошожо тэндэхи эрдэмтэдтэй уулзаһан байна.

Удаань журналистнар Улаан-Үдээ бусажа, арбан үдэрэй хүдэлмэриин дүнгые согсолжо, нүхэр ёһоной хани халуун хөөрэлдөөн үргэлжэлбэ. Ажал хүдэлмэреэ яажа эмхидхэдэг дүй дүршэл тушаагаа үгэеэ андалдаба. Энэ хөөрэлдөөндэ КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Л. Я. Похосоев, тус таһагай хэблэлэй секторые даагша И. Р. Очиров гэгшэд хабаадалсажа, хүдөөгэй журналистнуудай зорилго тодорхойлжо үгэ хэлэһэн байна.

Аймагуудай газетын хүдөө ажахын таһагые даагшад республикын хүдөөгэй механизаторнуудай зүблөөнэй хүдэлмэридэ байлсаба.

Манай корр.

ФРАНЦИИН ДУРАДХАЛЫЕ СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДЭМЖЭБЭ

Хэблэлдэ урид мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, ООН-ой Генеральна секретартай харилсан, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата бэхи эб найрамдал тогтоохо арга бэдэрхын тула СССР-эй, Франциин, США-гай, Великобританиин түлөөлэгшэдэй уулзалга январиин һүүл багта үнгэргэхэ гэжэ Франциин правительство дурадхаһан байгаа.

Советскэ правительство Франциин правительствэдэ харюу үгэхэдөө, иимэ уулзалгада хабаадахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалай шахардуу болоһонтой дашарамдуулан Франциин һанаагаа зобожо байһые Советскэ правительство анхаралдаа абаба. Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюцие дүүргэлтэ болоһоной үндэһөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые политическэ ёһоор, эбэй гуримаар шиидхэхэ талаар Советскэ Союзай хараа бодолдо Франциин дурадхал мүн лэ тааралдана гэжэ тус харюу соо заагдана.

(ТАСС).

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан тухай
ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, байгша оной январиин 24-дэ, Улаан-Үдэдэ областной партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо дүүрэбэ. Суглаанда хабаадагшад «Совет милициие саашадань бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1968 оной ноябриин 19-нэй тогтоолой үндэһөөр «Гурим заршам бэхижүүлхын, гэмтэ ябадал гаргагшадтай эрид шууд тэмсэхын тула партийна болон совет органуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсээ. Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Н. В. БУТУХАНОВ** элидхэл хэбэ.

Элидхэл тушаа КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **С. В. АНГАПОВ**, Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретарь нүхэр **Г. Д. БОНДАРЕНКО**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Р. Б. ГАРМАЕВ**, Зүүн-Сибиринн технологическа институдай ректор нүхэр **Д. Ш. ФРОЛОВ**, республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо нүхэр **И. П. СУЕТИН**, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Профессионально-техническэ һуралсалай управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **М. И. ХАРТАНОВ**, КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Б. И. НИКОЛАЕВ**, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр нүхэр **Д. Д. ЭРДЫНИЕВ**, Сэлэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Л. С. ЦОКТОЕВ**, республикын Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр **М. М. МОГНОНОВ**, КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Н. Е. ШЕЛКОВНИКОВ**, Хяагтын аймгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальник нүхэр **Э. Р. УРБАНОВ**, республикын Министрнүүдэй Соведэй Радио-дамжуулгын ба телевидениин комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Ц. Ц. МИТЫПОВ**, республикын прокурор нүхэр **Б. Ц. ЦЫДЕНЖАПОВ** гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Суглаанай эсэстэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. МОДОГОЕВ** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан зүбшэһэн асуудалаараа тусхай тогтоол баталан абаба.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Мал ажалай продуктнуудые 1968 ондо бүри ехээр үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхын тула аймагуудай хоорондо эмхидхэгдэһэн республиканска социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

Мал ажалай продуктнуудые 1968 ондо бүри ехээр үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхын тула аймагууд хоорондо эмхидхэгдэһэн республиканска социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет **иигэжэ тогтообо:**

Мяха худалдаха түсэбөө 118 процент, һү — 105 процент, үндэгэ — 114 процент дүүргэһэн, 1967 онойхитой жэшэбэл, мяха абаха түсэбөө 28 процент, һү — 2 процент, үндэгэ — 3 процент дээшэлүүлһэн, малайнгаа тоо олошоруулһан **Кабанскын аймагта** КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, 500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулха.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 130 процент, һү — 115, үндэгэ — 137 процент дүүргэһэн, 1967 онойхитой жэшэбэл, һү һаалгаяа — 13 процентээр, нооһо тушаалгаяа — 5 процентээр дээшэлүүлһэн, эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе 5 процентээр олошоруулһан **Улаан-Үдын аймагта** 300 түхэригэй хоёрдохи шан барюулха.

Мяха, һү, үндэгэ, нооһо гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ дүүргэһэн, һү — 13 процентээр, үндэгэ — 4, нооһо — 9 процентээр дээшэлүүлһэн, эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе — 7 процентээр, хонидой тооё 5 процентээр олошоруулһан **Загарайн аймагта** 200 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан барюулха.

Мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушаахын тула **Сэлэнгын, Түнхэнэй** аймагуудай һайнаар хүдэлмэрилһые тэмдэглэхэ.

КОСМОНАВТНУУД—СПОРТЫН ГАБЬЯАТА МАСТЕРНУУД

«Союз-4», «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосонуудай экипажай гэшүүдтэ — лётчик-космонавтнууд В. А. Шаталов, Б. В. Волынов, Е. В. Хрунов гэгшэдтэ Физическэ культурын ба спортын комитет «СССР-эй спортын габьяата мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгожо, «Спортын гайхамшаг туйлалтын түлөө» гэһэн дурасхаалта медальнуудаар тэдэниие шагнаба.

(ТАСС).

ТЕХНИКЭ ОЛООРОО ШУДАЛАЯ

Алтайн хизаарай эхэнэрнүүд өөһэдынгөө үбгэд, аха ба хүбүүдтэйгээ хамта хизаарай гол баялигай — орооһо таряанай түлөө тэмсэнэ. Мүнөөдөө хизаар дотор 500 шахуу эхэнэр-механизатор ажаллана. «Егорьевский» совхозой комбайнер Мария Ушакова, «Ключевский» совхозой трактористка Вера Ануфриенко, «Страна Советов» гэжэ хүдөө ажахын артелиин жолоошон Таисия Некрасенко алдар сууда хүртэнхэй.

«Боровский» совхоздо 35 жэл трактористаар ажаллаһан Социалис Ажалай Герой Е. А. Меринова, Алтайн хизаарта эгээн түрүүшээр тракторна бригадын бригадир болоһон И. Ф. Лопанова, ажахыдаа 30 жэлэй туршада трактористаар ажаллаһан Эхэ-герой Е. Ф. Бокий гэгшэд хизаар дотороо ехэ хүндэтэй болонхой. Механизаторай мэргэжэл шудалхаар шиидэһэн Алтайн эхэнэрнүүдэй үүсхэлые РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги һайшаагаа.

Алтайда мүнөөдөө 3100 басагад механизаторай мэргэжэл шудална, тиин нэгэ гү, али хоёр жэлэй туршада соо 5 мянга шахуу эхэнэрнүүд машина, трактор жолоододог болохо. Ажахынуудтаа үйлэдбэриин, ажаһуудалай таарамжатай һайн байдалаар тэдэнэр хангагдана. Тэдэнэй үхибүүд ясли ба саадуудта түрүүшын ээлжээндэ абтадаг, һурагшанарынь һунаагдаһан үдэртэй бүлэгүүдтэ ябадаг.

Алтайнхидай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ республикын ажахынуудта коллеги дурадхаба.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-ЭЙ ХУДАЛДАА НААМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет худалдаа наймаанай талаар габьяатай байһанайнь түлөө **РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. **Баженов Семен Мандархановичта** — Буряадай потребсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо.
2. **Быков Александр Федоровичто** — Ярославска областиин Пошехонско райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.
3. **Милушкина Людмила Петровнада** — Ярославска областиин Толбухинска эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй магазиниие даагша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1969 оной январиин 23.

„КОСМОС-264“ ШИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

«Космос-264» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1969 оной январиин 23-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ. (ТАСС).

КОММУНИС ИНТЕРНАЦИОНАЛАЙ ЭМХИДХЭГДЭҺЭЭР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Коммунис Интернационалай 50 жэлэй ойдо бэлдэлгэдэ «Знание» бүлгэмэй эмхинүүдэй хабаадаха тухай асуудал «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин президиум һаяхан хаража үзөө. Энэ үдэр байгша оной мартда тэмдэглэгдэхэ юм.

Коммунис Интернационалай түүхые ойлгуулан нэбтэрүүлхэ, тэрэниие эмхидхэлгэдэ В. И. Ленинэй үүргэ, коммунис хүдэлөөндэ Коминтернын эхи табиһан үг заншалнууд пролетарска интернационализмын ёһоор, коммунизмын үзэл сурталда үнэн сэхэ байхаар ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ гэжэ баталан абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Коминтернын ажал ябуулга тухай предприятинууд, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаанууд ба һуралсалай зургаануудта лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхынь «Знание» бүлгэмэй эмхинүүдэй правленинүүдтэ дурадхагдаа. Олон хоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй институдай хамта ниислэлэй түб лектори соо февральда энэ гайхамшаг үдэртэ зорюулагдаһан үдэшэ үнгэргэхөөр хараалагдаа.

(ТАСС).

ҺОНИРХОЛТОЙ, ДУРА СЭДЬХЭЛ ТАТАМААР

— Залуушуул тухай Ленин багшын бэшэһэн статьянуудай суглуулбари бии гээшэ гү?

— Генерал Штеменкын бэшэһэн «Генеральный штаб в годы войны» гэһэн ном библиотекэдэмнай ерээ гээшэ гү?... Ехэл һонирхолтой гэжэ хөөрэлдэнэ. Дайнда хабаадалсаһан хадаа уншаһайб гэжэ һанаһан хүм. Хаанаһаа олохо болоо гээшэб?

— Ленин Сибириин сүлэлгэдэ гэһэн темээр коллективтээ хөөрэлдөө үнгэргэхөөр хараалһан зомди. Ямар брошюра, номуудые абажа уншалтайб? Харуулан ойлгуулха зүйлнүүдшье магад танда байжа болохо. Туһалхал болоолта даа...

Иимэ хөөрэлдөөн Бабушкин городой ехэшүүлэй библиотекэдэ һаяын үдэрнүүдтэ боложо байгаа һэн. Үдэшын 5 часһаа багахан үнгэржэ байгаа һэн. Хүнүүд эндэ ерэжэ номуудаа һэлгэнэ, уншалгын залда орожо шэнэ газетэ, журналнуудые ирана. Тэдэнэй дунда олонхинь түмэр замшад, барилгашад, мүн багшанар, алба хаагшадшье бии хэбэртэй. Библиотекарь Надежда Александровна Галкина уншагшадайнгаа орожо ерэхэдэ, урин налтайгаар угтажа, номуудыень һэлгэжэ, асуудалдань харюусана, шэнэ номуудые дурадхана. Сүлөө болоходо номой выставкэ шэнэлнэ.

Витринэ дээгүүр—«В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо» гэжэ уран гоёор аржыса бэшээтэй. Эндэ табигдаһан номууд бүлэг болгон, жэшээлхэдэ, «В. И. Ленинэй эдир залуу наһан», «Ленин эмиграцида», «В. И. Ленин Октябриин революцида бэлэдхэлэй үедэ», «В. И. Ленинһээ жэшээ абажа һуралсаха», «В. И. Ленин—Октябриин вождь» гэһэн бүлэгүүдээр хубаагдан табигданхай.

Гадна В. И. Ленинэй үзэл суртал тухай бэшэгдэжэ газетэдэ толилогдоһон теоретическэ, публицистическэ статьянууд тухай хабтаһанда суглуулагданхай. Булта ямар газетэдэ, хэзээ хэблэгдэһэн тэмдэгтэйнүүд.

— Һүүлэй хоёр-гурбан һарын туршада уншагшаднай В. И. Ленинэй ажабайдал, революционно ажал ябуулга тухай бэшэгдэһэн ном, брошюрануудые олоор абажа уншадаг болоо,—гэжэ Надежда Александровна хөөрэнэ.—Өөрынь бэшэһэн зохёолнуудые хүнүүд олоор абана. Илангаяа коммунистнар, политһургуули, кружогуудта һуралсагшад. Һайшаалтай, баярламаар юумэн гэхэдэ, залуушуул Ильичэй зохёолнуудаар, агуу ехэ багшын ажал ябуулгала хабаатай уран зохёолнуудаар ехээр һонирходог болоо бшуу.

Нүхэр Галкинагай хөөрэһэнһөө уламжалан, үнгэрһэн жэлдэ ажалшадай абажа уншаһан номуудаар һонирхобобди. Сентябрь, октябрь, ноябрь һаранууд... Уншагшадай тоодо хүдэлмэришэн, багша, пенсионер, залуу хүдэлмэришэд, бусадынь алба хаагшад. Абаһан номуудайнь дунда Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб», В. И. Ленинэй «Залуушуулай союзай зорилгонууд тухай», А. Фадеевэй «Залуу гвarди», В. И. Ленинэй «Залуушуул тухай» гэһэн брошюра, Вл. Маяковскиин «В. И. Ленин» гэһэн поэмэ, М. Шолоховой «Номгон Дон» болон бусад. Бултыень тоолохонь бэрхэтэй.

Библиотекымнай хүдэлмэри имагтал ном һэлгэжэ үгэлгөөр хизаарладаггүй юм,—гэжэ Надежда Александровнагай хөөрөөгөө үргэлжэлүүлэн байтарнь газааһаа бүлэг залуу басагад хүхюутэй энеэдэтэйгээр орон сасуугаа, маанадые обёорноошьегүй хэбэртэй:

— Надежда Александровна, түргэн туһалыт! «Ильич Маяковскиин шүлэгүүдтэ» гэһэн аман үгын журнал бэлдэжэ байнабди. Хайшан гэжэ үнгэргэбэл һайн гээшэб, тантайгаа зүбшэхэеэ ерээбди. Мүн шүлэгүүдшье хэрэгтэй болохо...

Хөөрэлдөөмнай нэгэ бага таһалдажа, бидэнэр библиотекэдэ бэлдэгдэһэн бусад выставкэнүүдтэй танилсанабди. «В. И. Ленин Буряадай уран зохёолшодой зохёолнуудта», «Агуу ехэ Октябрь Буряад оронд», «СССР-тэ коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулга», «Шэнэ номууд» гэһэн гаршагтай выставкэнүүд эмхидхэгдэнхэй.

Тусхай стол дээрэ библиотекын хүдэлмэриин түсэб, хэһэн ажалайнь дэбтэр табяатай. Иража танилсанабди: гансахан декабрь һарада В. И. Ленидэ зорюулагдаһан аман үгын хоёр журнал, В. И. Ленинэй бэшэһэн «Агуу ехэ үүсхэл» (Великий почин) гэһэн номоор түмэр замшадай клубта научно-теоретическэ конференци үнгэргэгдэһэн байна.

Научно-теоретическэ конференцидэ хайшан гэжэ бэлдэһэн, үнгэргэгдэһэн тухайнь тобшохоноор тоггол той. Бүри октябрь һарада энээн тухай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Мысовая станциин узловой партийна комитедтэй зүбшэһэн байгаа. Һүүлээрнь, декабриин хоёрдохи хахадта, В. И. Ленинэй «Агуу ехэ үүсхэл» гэһэн зохёолоор научно-теоретическэ конференци болохо гэһэн соносхол предприяти, эмхи зургаануудаар тараагдаба. Узловой партком библиотекын үүсхэлые дэмжэжэ, партийна эхин организацинуудай секретарьнарые, политһургуули болон кружогуудай пропагандистнарые суглуулжа, тус конференцидэ бэлдэхэ тухай хөөрэлдэбэ. Эндэ ямар гол асуудалнуудаар элидхэл хэхэб, хэндэ тэрэниие даалтахаб гэжэ тодорхойлогдоо бэлэй. Тиигэжэ «Түүхын ямар эрхэ байдалда энэ зохёол бэшэгдээб», «Экономическа элдэб формацида ажал ямар байдаг бэ», «Коммунис субботник ба тэрэнэй удха шанар», «Агуу ехэ үүсхэл ба социалис мүрысөөнэй хүгжэлтэ», «Коммунис ажалай ударнигуудай ба коллективүүдэй түлөө хүдэлөөн» гэһэн гол асуудалнууд шэлэгдэжэ, элидхэлшэдтэ даалгагдаһан юм. Гадна энэ зохёол шудалха даабари ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, партийна, профсоюзай эдэбхитэдтэ, пропагандистнарта үгтэһэн байгаа. Библиотекэдэ «Коммунис субботнигуудһаа коммунис ажалай коллективүүд хүрэтэр» гэһэн гаршагтай номой выставкэ эмхидхэгдэбэ, уран гоёор плакат зурагдаба.

Декабрь һарын эхеэр парторгнууд, пропагандистнар дахинаа парткомдо сугларжа, конференцидэ бэлэдхэл тухайгаа мэдээсэһэн, һанамжа дурадхалаа хөөрэлдэһэн байна.

Иигэжэ оролдожо бэлдэһэн конференци тон һонирхолтойгоор үнгэрөө. 100 гаран хүнүүд хабаадалсажа, элидхэлшэдһээ гадна 12 хүн үгэ хэлэһэн байна.

В. И. Ленинэй зарим зохёолнуудаар иимэ научно-теоретическэ конференцинүүдые саашадаа үнгэргэжэ байха гэжэ эндэ шиидхэгдээ. Ээлжээтэ конференцинь «В. И. Ленин залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай» гэһэн асуудалда зорюулагдаха юм.

Гадна ойрын сагта «Ленин Сибириин сүлэлгэдэ», «Ленин хэтэ мүнхэдөө амиды», «В. И. Ленин—агуу ехэ гуманист» гэһэн темээр аман үгын журналнууд предприяти, эмхи зургаануудаар үнгэргэгдэхэ байна.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлнай һаял эхилжэ байна гээшэ юм бэзэ гэжэ тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хэлсэнэ. Хараалһан түсэбүүднай ехэ, горитойхон оролдогдохо болохо. Узловой парткомой, партийна организацинуудай, библиотекынтээ эдэбхитэдэй туһаламжаар хүдэлмэреэ бүри һонирхолтой, олоной дура сэдьхэл татама болгохо зорилготойбди.

Хараалһанаа дүүргэжэ, зориһондоо хүрахыень хүсэнэбди.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Зураг дээрэ: библиотекарь Н. А. Галкина уншагша В. Г. Дашадондуковто ном дурадхажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУДАЙ СУГЛААН

«Комсомолой дунда хүдэлхэ гээшэ партийна хэрэг» гэһэн асуудал зүбшэһэн ниислэлэй залуу коммунистнуудай суглаан Ленинэй ордента гүрэнэй оперо ба баледэй театр соо болобо. КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь **В. Г. Бирюков** тус асуудалаар элидхэл хэбэ.

— Городоймнай залуу наһанай 229 коммунистнууд ВЛКСМ-эй комитедүүдэй секретарь болон гэшүүдээр, группкомсоргнуудаар хүдэлжэ, партийна харюусалгатай даабари дүүргэжэ байдаг. Гэбэшье коммунис байгуулалтын үедэ бэелүүлэгдэжэ байгаа зорилгонууд хадаа залуу үетэнэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэрние улам һайжаруулха эрилтэ табина. Тиимэһээ партийна организацинууд комсомол халаандаа үдэр бүри анхаралаа хандуулжа байха уялгатай. Комсомолшуудай дунда хүдэлхэ партийна хүсые үргэтхэхэ гээшэ шухала хэрэг, энэ суглаан дээрэ хэлсэхэ асуудалаймнай гол удхань болоно,—гэжэ нүхэр Бирюков хэлэнэ.

Элидхэл тушаа ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **В. Леонов**, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь **А. Алексеев**, авиационно заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь **Ю. Холщевников**, Зүүн Сибириин технологическа институдай ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн **А. Шурков**, ЛВРЗ-гэй вагон хабсаралгын цехэй комсорг **Л. Солчатова**, оёдолой фабрикын комсомолой политкружогой пропагандист, цехэй технолог **Л. Цыделина**, облвоенкомадай политтаһагай начальник **Н. А. Соболев** болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Энэ суглаан дээрэ ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **М. Маханов** үгэ хэлээ.

Залуу коммунистнуудые комсомолой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхыень партийна организацинуудые уряалһан удхатай тогтоол суглаанда хабаадагшад баталан абаа.

В. СТЕПАНОВ.

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Захааминай райком партийна эхин организацинуудай, парткомуудай секретарьнарай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Тэрэ һуралсалда 55 хүн хабаадаа. Нилээд олонхинь һая үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаануудай болоходо түрүүшынхеэ һунгагдаһан нүхэд.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша **Б. Д. Очиров** партийна суглаанда бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ, партиин зэргые бэхижүүлхэ, хүдэлмэриин түсэб табиха асуудалнуудаар секретарьнарай үмэнэ элидхэл хэһэн байна.

Конференциин болоходо коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые; оруулһан дурадхал, һанамжануудые дүүргэлтэ болгохо талаар ямар хүдэлмэри ябуулжа байһан тухайгаа Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай парткомой секретарь **Н. А. Костенко** хөөрэбэ. Мүн энэ парткомой секретариин орлогшо **А. Г. Викулин** коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсалай эмхидхэл тухай үгэеэ зорюулба.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, үзэл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгонууд тухай элидхэл партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша **Ю. И. Барлуков** хэбэ.

Семинарта хабаадагшадай үмэнэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Б. И. Николаев** дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, партийна организацинуудай ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлбо.

Ц. ЦЫБИКОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

Хонин ажалаа хурданаар хүгжөөн

ШИИДХЭГДЭХЭЭР БОЛОҺОН АСУУДАЛНУУД

Урдань манай ажахыда хонишод дуталдадаг байһан. Арба гаран жэл соо һаалишанаар хүдэлһэнэйнгөө удаа партийна даабаряар хонидо ороо һэм. Тэрэ гэһээр олон жэл үнгэрөө. Наһаншье ошоо. Энэ зундаа пенсидэ гараа б. Теэд гэртэ ажалгүй һуултай гү? Мүнөө би дахин хүдэлжэ байнхайб. Бэеынтээ бараг һаань үшөө ябагдана аабза.

Намтай хамта хонишодоор Роза Молокова, Зоригто Цыренов, Таня Монтоева гэгшэд хүдэлдэг. Роза намтай сүг хони харууһалһаар үшинэй. Энэ басаган 12 жэлэй саада тээ арбадахиие дүүргээд, хонидо хүдэлжэ эхилһэн. Бидэ дүрбүүлэн 605 эхэ хонидые мүнөө харууһалнабди. Нёдондо баһал эды шэнээн хонидтой байгаабди. Үнгэрһэн жэл отара дээрэхи 100 эхэ хонин бүриһөө 90,1 хурьган түлжүүлэгдэһэн. Энэмнай үшөө үсөөн гээшэ ааб даа. Баргажанда хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ гээшэмнай хүшэрхэн хэрэг гээшэ. Тиигээшье һаань, аймагаймнай түрүү хонишод Шалсама Цыремпилова, Радна Гармаев гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 100, зууһаа дээшэ хурьга түлжүүлдэг болонхой.

Тиихэдэ хониднай үшөө бага нооһо үгэһэн зандаа. Эндэ һүүлэй жэлнүүдтэ нооһо хайшалха түсэб муугаар дүүргэгдэнэ. Гадна хонидһоо тарган мяхан абтахаяа болигдонхой. Хонинюй мяхан мүнөө гүрэндэ ехэл үнэтэйгөөр худалдагдана.

Эдэ бүхы дутагдалнуудаймнай гол алдуури юун гээшэб? Энээн тухай бодожо эхилһээр үнинэйб. Һүүлэй һүүлдэ иимэ тобшололнуудые хээ һэм.

Нэгэдэхеэр, хонин ажал совхозоймнай гол һалбари болоно. Урдань манай эндэ шэрүүн нооһотой буряад хонид үсхэбэрилэгдэдэг байгаа. Мүнөө иимэ хонид үгы болонхой. Эдэнэртэ нарин нооһотой хусануудые табихада, буряад үүлтэрэй хонид булта худхараа бшуу. Хонишодой, зоовет-мэргэжэлтэдэй оролдолгын аша энэл даа. Зүгөөр хонидой үүлтэр һайжаруулха хэрэг нэгэ хэдэн жэлэй хүдэлмэри бэшэ ха юм. Энэ хүдэлмэри сагай ошохо бүри ябуулагдажа байха ёһотой. Теэд бидэ мүнөө байһан лэ газартаа байнабди. Юуб гэхэдэ совхоз доторнай зоотехнико-селекционно хүдэлмэри бирагүй ябуулагдана. Хонидой үүлтэр һайжаруулха хэрэг баһал муугаар анхарагдана. Жэшээнь, харахадаш отара соохи хонид соо ондо ондоо классай хонид олон байдаг. Үүлтэр тухай хэлэхэ болоо һаа иимэл даа.

Хоёрдохёор, ажахыдамнай жэл бүри үбһэ тэжээл дутуу абтадаг байна. Хонид тэжээлээр дуталдаһан дээрэһээ хоёртой болотороо бэеэ абанагүй. Иимэһээ туранхай хонидһоо муу түл, туранхай мяхан, бага нооһон абтана гээшэ. Совхоз доторнай сабшалан һайжаруулха талаар хүдэлмэри хэгдэжэл байдаг. Бидэ мүнөө болотор баян ургасын хуряагдахые хүлеэһээрбди.

Хонид бэлшээриин амитад гэжэ мэдээжэ. Зунай, намарай үедэ бэлшээридэ ябажа таргалдаг гээшэ ааб даа. Тарган хонид һайнаар ороондо ородог байна. Гадна тэдэнэр үбэлэй хүйтэндэ ехэл тэсэмгэй байдаг. Һайн хонидһоо һайн түл абтаха. Теэд ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энээниие анхархаяа болинхой. Жэшээнь, совхозоймнай адууһа мал, хонид зундаа Тураахинай, Добуунай талануудта бэлшэнэ. Эндэ ехэ олон мал суглардаг. Хаанаһаа? Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Аргатын совхозой мал эндэ бэлшэнэ бшуу. Иимэл дээрэһээ бэлшээриин газар хүртэнэгүй. Гадна малай умдаа харяаха үһан хомор. Эдэ талануудые үһалха гэлсэһээр үнинэй. Теэд энэнь гансал зугаа болоод лэ һалашадаг.

Гадна совхозой хонишод муу байра байдалтай. Жэшээнь, манай отарын хонид хуушаржа үмхиршэһэн байрада байна. Өөһэдымнайшье гэрнүүд үмхиршэнхэй. «Бурятцелинстрой» трестын гурбадахи СМУ гэр байра бариха договор совхозтоймнай үнинэй баталһан аад, мүнөөшье болотор эхилнэгүй. Иимэл даа.

Иигэһээр хониднай түрэжэ эхилхэнь. Түл абалгадаа бэлэмди. Үбһэ тэжээлшье бии. Саг үшөө эртэхэн байна. Хэды тиибэшье һаань, манай отарын хонишод энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхээр шиидээ. Ажалайнгаа иимэл дүнгөөр В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтахабди.

Е. ЦЫРЕНОВА,
Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой ахалагша хонишон, пенсионер.

ШУХАЛА ХЭМЖЭЭНҮҮД ХАРААЛАГДАБА

Сэмбэ нэхэсэйн соёлой байшанда Улаан-Үдын Октябрьска районой партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, совет милициие саашадань бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй 1968 оной ноябрьда абаһан тогтоолые бэелүүлхэ тушаа районно партийна организациин зорилгонууд гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Чукаев А. Д. элидхэл хэбэ. Элидхэл тушаа районой милициин таһагай начальнигай орлогшо Н. А. Будеев, Буряадай мебель хэдэг модо боловсоруулдаг комбинадай директор А. И. Шапиро, нооһо угаадаг фабрикын партийна организациин секретарь Р. В. Вершинина, 802-дохи мостпоездын начальнигай орлогшо А. А. Махорин, районой прокурор И. Т. Медведев болон бусад үгэ хэлээ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд совет милициие саашадань бэхижүүлхэ тушаа парти, правительствын хараалһан хэмжээ ябуулганууды бүримүһэн һайшааба. Гадна тэдэнэр район дотор совет хуули сахилга үшөөл һула, гэмтэ ябадал гаргаха, ажалай болон гүрэнэй журам эбдэхэ ушар үшөөл үзэгдэһөөр, энээнтэй милициин органууд шанга тэмсэл ябуулжа хүсэд шаданагүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанай баталан абаһан тогтоол соо районой милициин таһагые бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха, арадай дружинануудай ажал һэргээн һайжаруулха, үхибүүдэй болон залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха гэхэ мэтэ шухала шухала хэмжээнүүд хараалагдаба.

С. ЦОКТОЕВ.

ТАЛАРХАЛАЙ ҮГЭНҮҮД

Замбуулин шэнжэлэгшэдэй баатаршалга

Замбуулиниие шэнжэлгээр Советскэ Союзай һан шэнэ илалтануудые—«Союз-4», «Союз-5» онго дай амжалтануудые Монголой эрдэмтэд амаршал

Замбуулинда бүри ехэ амжалта туйлахыетнай нэбди, хүндэтэ нүхэд космонавтнууд!

Б. ШЫРЕНД
МНР-эй Науку
академиин презі
(А

Алас холын одод тээшэ, урагша

«Союз-4», «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосо залгалдуулһан ушар ойрын сагаар замбуулинда х туршалгын эхин болоно. Энээгээрээ совет эрдэм, кын эди шэди харуулагдаба.

Замбуулинай дайдые бүрин шэнжэлээд байхада нөө огторгойгоор самоледуудай ниидэһэндэл замб най олон экипажтай платформонууд Газарые ниидэдэг болохо. Тиихэдэ автомат станцинуудаа рые, бусад түбинүүдые шэнжэлхэ аргатай боло Эдэ туршалгануудай ашаар ойрын түбинүүдтэ, жэш Үүрэй солбондо хүрэтэр ниидэхэ бэлэдхэл хэгдэхэ оньһонууд ниидэлгын хэгдэхэ бүхэндэ атмосферын то шэнжэ тухай, химическэ бүридэл тухайнь, замбу дахи ойрын одод тухай дэлгэрэнгы мэдээнүүдые ас Хүнэй гараар жолоодогдоһон шэнжэлхы станц дүтын одод дээрэ тодхогдохо бшуу.

Совет эрдэмтэд «Союз-4», «Союз-5» онгосо удаа дараалан ниидхүүлхэдээ, тэдэниие гараараа з залгалдуулхадаа, космонавтнуудые нэгэ онгосоһо гөөдэдэнь оруулхадаа, угаа һонин зорилгонуудые хэжэ эхилээ.

Рачо РАДЕ
Софиин университе
астрономиин ассисте
(АП

Гайхамшаг алхам хэгдэбэ

«Союз-4», «Союз-5» онгосонуудай хамтааран ни һэн, замбуулинда залгагдаһаниинь Советскэ Союза һэн гайхамшаг туршалга болоно. Энэнь Газар дэ шадар замбуулинай станци байгуулха, Хожомоо һ да, мүн бусад түбинүүдтэ хүрэтэр ниидэлгэ эмхид шухала алхам мүн.

Олон космонавтнуудай замбуулинда хамтаара ража, 1300 километр тухай үндэртэ удаан саг соо жэлгэ хэхээр зохёогдоһон «Союз» түхэлэй онгосо туршагдаба. Хоёр таһалгатай иимэ онгосо бүхэн аминдаа гү, али хоёр, мүн олоншье онгосонуудһаа ридэһэн маша томо платформын—Дэлхэйе тойрохо да табигдаһан платформо-лабораториин хубинь гү, үндэһэниинь болохо бшуу.

Герберт ПФАФ
Немецкэ астронавти
бүлгэмэй секрет

Шухала шата

Советскэ Союзай шэнэ гайхамшаг туршалгаар, дэһэн хүнүүдэйнь эрэлхэг зоригоор омогорхоноб. буулинай онгосонуудай экипажай хүдэлмэриие нягта, наринаар эмхидхэжэ шадаһан совет эрдэмтэд, женернүүд, технигүүд энэ туршалга амжалтатай бэелүүлһэн айхабтар ехэ аша габьяатай. Тиигэжэ с космонавтика өөрынгөө нэрэ хүндые үшөө дээш үргэбэ.

Энэ туршалга советшье, американшье космонавт дай удаадахи ниидэлгэнүүдтэ, тэдэнэй замбуул найдамтайгаар гаралгадань ехэ туһатай байха гэжэ наноб.

Совет эрдэмтэдые, илангаяа минии танилнууд Мстислав Келдышые, Леонид Седовые үнэн зүрхэ амаршалаад, совет космонавтнуудай шэнэ шэнэ ам та туйлахыень хүсэнэб!

Профессор Беньямино СЕ
Римэй университе
математикын институ
директор. (АП

Толотомо амжалта

Дүрбэн космонавтые һуулгажа дэгдэһэн «Союз «Союз-5» онгосонуудай зэргэшэн ниидэлгэ замбу ниие шэнжэлхэ асуудалаар Советскэ Союзай амжа толотомо туйлалта болоно.

Энэ туршалга эрдэм-шэнжэлгын талаар угаа ехэ ха шанартай. Замбуулиниие шэнжэлхэ холын хара түсэбэй СССР-тэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ бай ень гэршэлнэ. Энэ хадаа эгээл жинрэй зүйлһөө үлэ орёо шэнжэлгэдэ шата дамжан, удаа дараалан оро уридшалан хараалһан тон һонирхолтой программа м

Ионн СКОРВ
Норвегиин астронавти
бүлгэмэй правлениин гэшү

Добтолго үргэлжэлһөөр

1969 оной эхеэр илалта түгэс шэнэ добтолго замб линда хэгдэбэ.

Юрий Гагаринай эхи табиһан, замбуулиниие шэнж гын түүхэдэ совет космонавтнууд гайхамшаг шэнэ х даһа нээгээ.

«Союз-4», «Союз-5» онгосонууд хоорондоо дүтэл сэһэнэй удаа залгагдаад, хоёр космонавтнь нэгэ онгосо нүгөөдэ худараа оробо. Совет космонавтнууд урд поэдүүдэй ухаалан сэдьхэдэг заха хизааргүй замби торгойгоор, эрдэм наукын зам залган дүүлибэ.

Эб найрамдалай аша туһада зорюулагдаһан з туйлалтаар замби түбиин бүхы зон баясана.

Жан БРИЕР,
Сенегалай поэт.
(АПН).

Комсомол басаган Мария Свиридова 1962 ондо ГП дүүргээд, Ленинэй ордента Улаан-Үдын мяханай комби хүдэлхэеэ ерээ һэн.

Түрүүшээр басаганда хүшэр байдаг бэлэй. Дүй ду лөөр үшөө бага Мария аха нүхэдэй һургаалые, зааба һайнаар хадуун абажа, удангүй бэрхэ хүдэлмэришэдэй нэ болоо. Габшагай ажалай түлөө энэ басаганда «Комму ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдонхой. Зураг дээ Мария Свиридова.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

Эрэлхэг габьяагай гаргагдаһаар 25 жэлэй ой

ЛЕНИНГРАДАЙ ХАЖУУДА ТУЙЛАГДАҺАН ИЛАЛТА

1944 оной январьда Совет Арми Ленинград шадар гитлеровскэ сэрэгүүдые ехээр диилэжэ, Нева дээрэхи город дайсанай хүреэлэлгэһээ эсэслэн сүлөөрһэн байгаа. Манай сэрэгшэдэй энэ габьяа немец-фашис Германитай Советүүдэй оролсоһон баатарлиг тэмсэлэй түүхэдэ мартагдашагүй шухала үйлэгынь болож ороһон байна. Тиихэ үеын январиин үдэрнүүд тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй гуйлтаар сэрэгэй начальнигууд өөһэдынгөө дурдалгануудые хэһэн байна.

Союзай Герой армиин генерал И. Федюнинский иигэжэ хөөрэнэ:

— Ленинградай хүреэлэлгэдэ эсэс болгоһон байлдаануудта хорин табан жэлэй урда тээ би хабаадалсаһан байнаб. Тус илалтын удха шанар тухай М. И. Калинин иигэжэ хэлээ һэн: «Ленинградска илалта гансахан Ленинградай бэшэ, харин немец булимтарагшадай эсэргүүгээр совет арадай ябуулһан бүхы тэмсэлэй ябасада ехэ удхатай шухала илалта болоо».

Ленинград шадар эзэлжэ байһан дайсанай шэрээ хүртэшэгүй болгохын тулада дайсан бүхы юумэ хээ. Түмэр бетон ородуул таһалжа шадахагүй бэхижүүлэлтэ батална хэлэдэг байгаа. Дайсанай тэрэнэй обороно хэдэн километр гүнзэгыгөөр түхеэрэгдэһэн, эсэргүүсэлтын хэдэн шугамуудһаа бүридэһэн, хүхеэрэлгэнүүдтэ түшэглэдэг байгаа бшуу.

Ленинградые хүреэлэлгэһээ эсэслэн сүлөөлхэ зорилго шиидхэхын тулада Верховно Главнокомандованиин Ставка Ленинградска, Волховско, 2-дохи Прибалтийска фронтнуудай сэрэгүүдые, Улаан тугта Балтиин флодой холуур ябуулга хэдэг авиацые, пантизануудай соединенинүүдые хэрэглэһэн байна. Энэ зорилгые дүүргэхэдээ, Ленинградска фронтын командовани дайсанда хоёр талаһаань сохилто үгэхэ гэжэ шиидхэһэн байха юм. Ленинградска фронтын хоёр арми—2-дохи ударна, 42-дохи армиинууд ондо ондоо шэглэлһээ нэгэ руу добтолоод, тэндэ ниилэжэ, Ропша ба Красное селоһоо хойшо байһан дайсанай Петергофско-Стрельнинскэ бүлэглэлые хүреэлээд, һүнөөхэ сохихо ёһотой байгаа.

Тиихэдэ командалжа байһан 2-дохи ударна арми Ораниенбаумай шадарай плацдармые эзэлжэ байгаа. Манай командованиин һанамжын ёһоор энэ газарта сэрэгүүдые һамна зада сохилгодо бэлдэхэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой байгаа юм. Ленинградай баруун тээ, дайсанай сэрэгүүдээр гурбан талаһаа хүреэлэгдэһэн энэ плацдарм Кронштадтай гүрай газарһаа халхалдаг, тэрэнэй өөрынгөө батарейнүүдээрэнь дэмжэдэг һэн.

Сэрэг ябуулгада тон нарин, али бүхы ойлгохоор бэлдэхэл нюусаар хэгдээ. Дайсанай нюдэн доро, тон богонихон хугасаа соо Ораниенбаумска плацдарм руу далайгаар тэрэ хоролтогүйгөөр 2-дохи ударна армиин бүхы личнэ состав, хэдэн зуун гаран элдэб дайшалхы машина, хэдэн зуун томо буу ба миномёдууд, хэдэн арбан мянган тонно һомо хэрэгсэлнүүд хүргэгдэһэн байгаа.

Сэрэгүүд болон техникые далайгаар хүргэхэдөө өөһэдынгөө болото һанаануудые мэдүүлхэгүйн тула фашистнуудые худхуулан мэхэлхэ оролдолго хэгдэһэн байнабди. Бүри һүүлдэ хүрэтэр плацдармһаа город руу сэрэгүүдые зөөжэ байна гэжэ дайсан һанадаг байгаа ха юм.

Дайсанай ехээр бүхэлэгдэһэн газарнуудые добтолхын тулада плацдарм дээрэ дивизинүүд һүни, үдэргүй оролдосотой шангаар һургуули хэжэ ороһон байха.

2-дохи ударна армиин добтолго январиин 14-дэ эхилээ,—гээд И. И. Федюнинский үргэлжэлүүлэн хэлээ. Намдуухан, манатай үглөөгүүр байгаа һэн гэжэ тодоор һананаб. Добтолгодо артиллери ба авиацяар бэлэдхэл хэгдэжэ эхилээ. Иимэ шанга нэшэгэнээнэй болохые халуун шулуу долёоһоншье сэрэгшэдтэ урда тээнь үзэгдөөгүй байһан юм гэхээр. 2-дохи ударна армиин ба Балтиин флодой артиллеристнүүд дайсанай оборонын эхин талые ба гүн гүнзэгые 65 минутын турша соо буудаа. Дайсанай эзэлжэ байһан газарта 100 мянга гаран тонно снаряд ба минэ унаа. 10 час 30 минутада манай армиин сохилтын бүлэгэй сэрэгүүд добтолго хэжэ ороо. Тэрэ дороо шанга байлдаанууд болоо, юуб гэхэдэ, дайсан добтолгые лажаншье һаань сухарюулхые эрмэлзэһэн байгаа ха юм.

Дайсан угаа шангаар эсэргүүсэлтэ хээ. Добтолгын эхилһэн түрүүшын үдэр армиин соединенинүүд дайсанай оборонын имагтал түрүүшын хубиие эзэлээ, зарим участогуудта хоёрдохи хуби руунь түрин ороһон байгаа.

Январиин 15-да Пулковско хадануудһаа 42-дохи арми добтолго хэжэ ороо. Дайсан бүхэлэгдэһэн пункт бүхэнэй түлөө тулалдадаг байгаа. Гансахан лэ үдэрэй турша соо — январиин 15-да манай сэрэгүүд оорынь урдаһаа дайсанай хэһэн 30 шахуу добтолгые сухарюулан сохёо.

2-дохи ударна арми гурбадахи үдэрөө добтолоод байхадаа, дайсанай оборонын гол хубиие бүрин хүсэдөөр сүмэ сохёо.

Пулковско хадануудһаа добтолһон 42-дохи армиин 30-дахи гвардейскэ корпусой гвардеецүүд дайсанай ехээр бүхэлэгдэһэн пункт, Воронья гора ба Красное село городые, тиихэдэ 2-дохи ударна армиин частьнуу дайсанай оборонын бүхэлэгдэһэн хүсэтэ пункт ба замай шухала бэлшэр болоһо Ропшые январиин 19-дэ эзэлээ. Русско-Высоцкое шадар 2-дохи ударна ба 42-дохи арминуудай частьнууд январиин 20-до уулзаа.

Январиин эсэс багта Ленинград дайсанай хүреэлэлгэһээ хүсэдөөр сүлөөлэгдэһэн байгаа. Ленинградые Москватай холбодог Октябрьска түмэр зам дайсанһаа хүсэдөөр сэбэрлэгдээ. Ленинградска фронтын сэрэгүүд 70—100 километр хүрэтэр Ленинградһаа саашаа дабшажа, Пушкин, Павловск, Гатчина гэжэ городуудые сүлөөлөөд, Луга мүрэн дээрэ гараа.

2-дохи ударна армиин дайшалхы ябуулганууд тухай һанан дурдахадаа 2-дохи ударна армиин составта орожо, дайлалдаһан өөрынгөө нүхэдтэ, хэдэн олон мянган гайхамшагта совет офицернүүд, сержантнууд болон солдадуудта гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэхые хүсэнэб. Тэдэнэр шэрүүн шанга шалгалтануудые барижа гараа, хэдэн олон мянган ехэ ба багашье габьянуудые гаргаа.

Ленинград ба Новгород шадар һара хахадай турша соо угаа шанга байлдаануудые хэхэдээ, манай сэрэгүүд дайсанай угаа ехэ үргэн газар руу гүнзэгырүүлэн түхеэрһэн бэхэлэлтэнүүдые һамна зада сохижо, немец-фашис сэрэгүүдэй хүсэтэ бүлэглэлые хүндэ хүшэрөөр доройтуулан, Нева дээрэхи городые дайсанай хүреэлэлгэһээ хүсэдөөр сүлөөлөө. Ленинградска областиие, Калининскэ областиин зарим хубиие фашис булимтарагшадһаа сэбэрлээд, Совет Эстониин газар дээрэ ороо. Финскэ тохой соо Улаан тугта Балтиин флодой байрладаг район нилээд ехээр үргэдхэгдөө. Выборгые, Совет Прибалтикые сүлөөлхэ, Советскэ Союзда эсэргүү дайнһаа Финляндиие гаргаха зорилгоор саашанхи ябуулгануудые хэхын тулада бидэндэ таатай һайн эрхэ байдал бии болоо.

Ленинград шадарай илалта манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бүхы илалтанууд шэнги Коммунис партиин хүтэлбэреэр, совет арадай хэһэн ажалаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Энэ баатарлиг байлдаанда хэдэн олон миллион совет хүнүүд хабаадаа. «Ленинградые хамгаалһанай түлөө» медальтай хүнүүдые ороной ямаршье город ба райондо хаража болохо байнал.

Ленинградска фронтын эгээн лэ шанга участогта байһан 42-дохи армиин артиллериие дайнай жэлнүүдтэ командалһан мүнөө сэрэгэй алба хэхээ болиһон артиллериин генерал-полковник **М. С. Михалкин** иигэжэ хөөрэнэ. Нева дээрэхи городые хамгаалха хэрэгтэ артиллери тусгаар үүргэ дүүргэдэг байгаа гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

— 1941 оной сентябриин тэн багай үдэрнүүдэй нэгэндэ Пулковско хадануудай ташаландахи өөрынгөө ажаглалтын пунктһаа Пушкин город хүрэтэрхи нэмжээ тала руу хараһан байгааб. Энэ тала дээрэ фашис солдадуудай үхэһэн бэе дүүрэн хэбтээ һэн. Манай буудалганууд, корабльнуудһаа болон Кронштадтска фортнуудһаа буудалганууд дайсанай солдадуудые хажуураар сабшаһан шэнгеэр унагаадаг байгаа.

Ленинградые ябуул абажа шадахагүйдөө, фашис сэрэгүүд тэрэниие хүреэлээд һуугаа бшуу. Ленинградые газартай жэгдэлхэ гэһэн Гитлерэй захиралтые бэелүүлэн, дайсанай сэрэгүүд городой байрын кварталнуудые, предприятинуудые саг үргэлжэ буудажа ороһон байна. Элдэб үенүүдтэ 88-һаа 420 миллиметр хүрэтэр калибртай 150 томо буугаар буудадаг һэн. Хүреэлэлтын 900 үдэрэй 611 үдэртэнь гитлеровскэ артиллери городые буудадаг байгаа гэжэ урид һануулан хэлэхэмни. Хамта дээрээ 148.500 элдэб снарядууд город руу табигдаа.

Батарейнүүдтэ эсэргүү тэмсэлые городые хүреэлэлгын үедэ бидэнэр угаа бэрхэтэй эрхэ байдалда хэхэ баатай болоһон байнабди.

Ленинградайхидай ами наһые абарха, байрын гэрнүүдые, архитектурын үнэтэ памятнигуудые аршалха тусгаар зорилго командованиар маанадай — артиллеристнүүдэй үмэнэ табигдаһан байгаа.

Хүреэлэлгын түрүүшын үедэ бидэнэр һомон бүхэноо гамнадаг байгаа гээшэбди. Гэбэшье, «Ажамидаралай харгын» хүдэлжэ эхилһэнһээ, илангаяа хүреэлэлгын сүмэ сохигдоһоной һүүлээр һомо хэрэгсэл улам бүри ехээр абадаг болообди. Тиихэдэ Ленинградска фронтын артиллериие командалагша генерал-лейтенант Г. Ф. Одинцовой хүтэлбэреэр дайсанай батарейнүүдые усадхаха түсэб зохёогдоо һэн. Авиацитай ба флодой артиллеритэй холбоотойгоор ябуулга хэгдэжэ, энэ зорилго угаа урагшатайгаар дүүргэгдээ.

Заримдаа дайсанай буудажа оролгые «тусхай зорилгоор» абяа анирагүй болгодог байгаабди. 1942 оной августын 9-нэй үдэшэ фашис батарейнүүд руу ехэ шангаар бидэнэрэй буудаһые һананаб. Эдэ часуудта манай городто филармониин зал соо Д. Д. Шостаковичой 7-дохи аялган анха түрүүнээ зэдэлжэ байгаа һэн.

Ленинградай хүреэлэлтые сүмэлхын урда тээ 1943 оной январьда хэгдэһэн буудалганууд бидэнэр-артиллеристнүүдтэ шалгалта болоожо үгөө.

Дайсаниие хүсэдөөр һамна зада сохихо, хүреэлэлтые сүмэлхэ бэлэдхэлые 1943 оной ноябрьһаа эхилһэн байгаабди. Артиллерийскэ бэлэдхэлдэ ба добтолгодо артиллериин томо хүсэнүүд хабаадалсаха ёһотой байһан юм. Тэдэниие нюуса далдаар асараад, Пулковско хадануудай ба городой хоорондохи сагаан талада обёорхоор бэшээр табиха гээшэ илангаяа бэрхэтэй байгаа һэн. Артиллериие табиха газарнуудые бидэнэр эртээнһээ бэлэдхээбди, батарей бүхэнэй зорилгые тодорхойлообди. Буунуудые добтолгын эхилхын урда үдэр лэ байрануудтань табиһан байнабди. Буунуудай угаа олон байһан дээрэһээ оройдоол бэе бэеһээ (50—100 метртэ тэдэниие табиһан байгаабди.

1944 оной январиин 14-дэ Ораниенбаумска плацдармһаа 2-дохи ударна арми добтолго хэжэ эхилээ. Бидэнэр Пулковһоо мүн лэ буудажа ороobди. Табхэр сүүдхын үнгэрөөд байхада, январиин 15-да добтолхын тулада артиллерийскэ бэлэдхэл бидэнэр хэжэ эхилээбди. Энэ хадаа 100 минутын турша соо үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэйгөөр артиллереэр хэгдэһэн буудалга болоно. 42-дохи армиин добтолго хэһэн дайсанай оборонын оройдоол 17 километрэй участогта манай 2300 томо буу ба миномёт, 100 гаран реактивна түхеэрэлгэнүүд буудаһан байха юм.

Иимэ шангаар буудуулһанайгаа һүүлээр урдаһаамнай буудахын тулада гитлеровскэ артиллеридэ хоёр час хэрэгтэй болоһон байгаа. Зүгөөр тэдэнэй эмхи түримтүйгөөр буудалтанууд урагшаа шууд дабшажа ороһон совет сэрэгүүдые зогсоожо шадаагүй. Гитлеровскэ «Хойто валдэ» 42-дохи армиин буудалгын корпусуул добтолжо ороо. Гол шэглэлдэ Воронья гора, Дудергофта, Красное селодо 30-дахи гвардейскэ буудалгын корпусой дивизинүүд добтолоо. Байлдаанууд шэрүүн шанга, хүндэ хүшэр байгаа һэн. Зүгөөр Ленинградые хамгаалагшадай баатарлиг добтолгые юуншье зогсоожо шадахагүй. Январиин 20-до Ропша шадар 2-дохи ударна ба 42-дохи арминуудай частьнууд ниилээ һэн. Дайсанай Стрельнинскэ бүлэглэл усадхагдаа. Гитлеровецүүд барууллжаа зутадан сухаряа.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭБДИ

Парти, правительствамнай социалис хуули нарин нягтаар сахиха, элдэб эсын гэмтэ ябадалнуудтай эрид тэмсэхэ асуудалнуудаар һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулга хараалжа, хүсэндэнь оруулхын тула горитой хүдэлмэри хээ. «Гэмтэ ябадал хэгшэдтэй тэмсэлээ шангадхаха тухай» 1966 оной июлиин 23-да КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоол ехэ удха шанартай.

Эдэ хэмжээ ябуулгануудые үндэһэ болгон, Советскэ районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дотоодын хэрэгүүдэй таһаг һүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо горитой амжалта туйлаа гэжэ хэлэлтэй. 1965 онойхитой сасуулбал, гэмтэ ябадал гаргагшадай тоо 26 процентээр үсөөрөө. Наһа гүйсөөгүйшүүлэй зүгһөө ниитын хуули эбдэдэг ябадал жэл бүри үсөөрнэ. Энэ хэрэгтэ КПСС-эй райком, городой олониитэ зон нилээд ехэ туһа хүргэдэг.

Дотоодын хэрэгүүдэй таһагта милициин дүй дүршэлтэй, мэргэжэлдээ дуратай хүдэлмэрилэгшэд олон. Тэдэнэй тоодо Г. Н. Посельский, Л. М. Чикаш, Д. С. Сыденов, Н. Е. Полендухин, Е. А. Зорин, А. Н. Гурулев, Л. М. Спектор, В. Д. Гармаев, Д. Н. Белозеров гэгшэд оролсоно.

Гэмтэ ябадал хээд, ямаршье мүр сараа үлөөгөөгүйбди, айлта байхагүй гэжэ һанагшад тэрьелжэ холо ошохоёо болинхой. Юуб гэхэдэ, манай милициин хүдэлмэрилэгшэд хёрхо нарин, оролдосо ехэтэй, баян дүй дүршэлтэй болоо. Тэрэшэлэн олониитэ зон хододоо һэримжэтэй байдаг. Эрдэм, техникын һүүлэй үеын туйлалтануудые хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэдэг болонхойбди. Нэгэ иимэ ушар тухай эндэ тогтоё. Нэгэ хулгайшан яашье баригдахагүйб гэжэ лаб һанаһан байгаа хаш. Теэд тэрьелжэ холо ошоогүй.

Тэнүүл хулгайша П. гэгшэ үнгэрөөшэ зун Улаан-Үдэ хото ерээд, хулгай хэжэ, бэлэхэнээр мүнгэ олохо газар бэдэрбэ. «Алтан таряан» гэжэ гостиница хулар һаналаа табиба. Эндэ ажалай журамай эбдэгдэлгэһээ зарим хүдэлмэрилэгшэдэйнь һалан оһолые һамбаашалха гэжэ бодоһон байгаа. Сентябрь һарада П. гэгшэ гостиницын нэгэ номерто һаалгүй орожо, А. гэдэгэй сүүмхэ сооһоо хэдэн зуун түхэриг мүнгэ паспорттайнь, хэдэ мянган түхэригэй аккредетив хулгайлаад, тэрэ дэры манай республикаһаа гаража ондоо тээшэ талииһан байба.

Энэ хулгайшаниие олохыень милициин ахалагша лейтенант Е. А. Зориндо даалтагдаа һэн. П. гэгшэ Львов городто ябаһанаа уданшьегүй баригдаа. Тус хотын кассын хүдэлмэрилэгшэдэй оһол һулые һамбаашалан, хуурмаг паспортаар ехэ мүнгэ тонохоёо байтараа баригдажа, зэмээ амасаа.

Ниитын гурим наринаар сахидаг, һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаг милициин участково этигэмжэтэд бии. Тэдэнэй тоодо коммунист Г. П. Даниленко, Е. В. Медведев, комсомолец В. М. Наталин гэгшэд ороно. Өөһэдынгөө мэдэлэй газар дээрэхи ажалшадай хүсэндэ түшэглэдэг, гэмтэ ябадалтаниие түргөөр элирүүлдэг байха юм. Г. П. Даниленко үнгэрэгшэ оной декабриин 21-нэй һүни штатнабэшэ туһалагша, судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн В. С. Миленитевтэй суг ябаба. Харанхы буланда хүнэй хашхарха абяа дуулаад, гүйлдэжэ ошоходонь нэгэ эхэнэрые хоёр хүн хашаад, тоножо байба. Эрхэтэн Кузинагай мүнгэ буляаһан Климентьев, Назимов гэгшэд байра дээрээ баригдажа, бэеэ тушаагаа.

Совет милициие саашадань бэхижүүлхэ, хүдэлмэрииень һайжаруулха тухай 1968 оной ноябрьда СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолтой танилсаад байхадаа, манай Советскэ районой милициин хүдэлмэрилэгшэд бүри оролдосотой һайнаар хүдэлдэг, өөһэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг болоо. Энээниие топ шухала удха шанартай тогтоол гэжэ тоолохо байнаб. Юуб гэхэдэ, гэмтэ ябадал хэгшэдтэй хайра гамгүй, эрид тэмсэхэ эрилтэ табина. Милициин хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуудалай асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаха. Тиимэһээ дүршэл мэргэжэл ехэтэй түрүү хүнүүд милициин хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха болоно.

Парти, правительствын саг үргэлжэ гаргадаг оролдолго, анхаралдань харюу болгон, манай Советскэ районой милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй 100 жэлэй түүхэтэ ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, мэргэжэлээ улам үргэдхэн, гэмтэ ябадал хэгшэдтэй үшөө шангаар тэмсэхэ гэжэ шиидэнхэй. Зориһондоо хүрэхэбди гэжэ һанагдана.

С. БОГАЧЕВ,
Улаан-Үдэ городой Советскэ районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальник.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ҺАНАҺАА

Өөһэдынгөө эрхые хамгаалхын түлөө

ПАРИЖ. (ТАСС). Өөһэдынгөө эрилтэнүүдые болон эрхые хамгаалха ябуулга хэхэ национальна үдэрые француз хүдэлмэришэн анги февралиин 12-то үнгэргэхэнь.

Энэ шиидхэбэриие Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин захиргаанай комисси январиин 22-то Парижда болоһон заседани дээрэ баталан абаа.

Франциин ажалшад энэ үдэр демонстрацинуудые үнгэргэхэ. Тусхайлбал, май-июньда болоһон забастовочно хүдэлөөнэй һүүлээр баталагдаһан тэгсээнүүдые засагаархидай, предприятинуудай захиргаанай дүүргэхэ, торжэлын салин хүлһэнэй шэнэ гурим тогтоохо, үндэр наһатай бологшодой пенси болон тэдхэмжын хэмжээе хубилган дээшэлүүлхэ, 40 часай хүдэлмэриин недели тогтоохо эрилтэнүүдые тэдэнэр хэхэ байна.

Чехословакида эсэргүү харша кампани хэгдэнэ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословаки тушаа баруун оронуудай буржуазна номнолшод һүүлэй үдэрнүүдтэ харша кампани шэнэ хүсэтэйгөөр хэнэ. Прагадахи оршон байдалые бүри орёо болгохые, орон доторхи политическэ ажабайдал заһаруулгада һаад ушаруулхые хархис хэблэлэй болон радиогой эрмэлзэдэг байһанда анхарал хандуулхаар. Энэ зорилгоор буржуазна номнолшод элдэб эсын худал хуурмаг зэрэб суу, хардалта гүрдэлгэ хэһэн баталамжануудые тараана. Тэдэнэр хүн зониие худхуулха маргуулха, айлгаха һэдэлгэ гаргахадаа, ушар баримтануудые зорюута хазагайруулна.

«Правительствада бүри шангаар баалалта хэхэ», «шэнэ эрилтэнүүдые шангаар табиха» гэхэ мэтын сэхээр идхан тухирһан дамжуулганууд баруун оронуудай радиостанцинуудаар дамжуулагдана, буржуазна газетэнүүдэй хуудаһануул дээрэ бэшэгдэнэ. Чехословак арадые хубааруулан һалгааха һанаашалганууд зарим радио-дамжуулганууд соо гаргагдана. Профсоюзуудтай, бусад ниитын организацинуудтай Коммунис партиин холбооё һуларуулха һэдэлгэнүүд хэгдэнэ.

Баруун Германиин номнолшод илангаяа ехээр эдэбхи гаргана. Прагын студентын бэеэ хорложо алаһан ушар «Чехословакиие угаа бэрхэтэй хэсүү байдалда оруулна» гээд «Ди вельт» газетэ баталан бэшэнэ. Чехословак арадай таһарха, нэгэдэлэйнь һуларха байһанда НАТО-гой удамаршадай найдажа байһыень «Франкфуртер Рундшау» газетэ нюужа шаданагүй. Хүсэжэ байһан юумэеэ бодото юумэн шэнгеэр харуулхые оролдоходоо, «Богеми болон Моравиһаа Словаки шэнээр таһаржа» магад гэжэ зарим тусхайта хүнүүд байгсаана гээд газетэ бэшэһэн байха юм.

Чехословакиин Коммунис парти ба правительствада элитээр халдан ороһон зүйлнүүдые Англиин, Америкын, Баруун Германиин болон бусад буржуазна газетэнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ толилно.

Лондоной «Дейли телеграф» нэгэ талаһаа орон доторхи оршон байдал гуримшуулгада бүри шангаар эсэргүүсэхыень Чехословакидахи хэтэрмэ этэгээдүүдые тухирна, нүгөө талаһаа Чехословакида, бусад социалис оронуудта «баалалтые шангадхахыень» баруунай империалис гүрэнүүдые уряална. НАТО-гой оронууд хадаа Чехословакидахи социализмда эсэргүү хүсэнүүдые «магталгаар ба һанал сэдьхэлэй талаар дэмжэлгээр хизаарлахаяа» болихо ёһотой гээд газетэ элитээр мэдүүлнэ.

Чехословакиин газаа тээгүүр хархис номнолшодой гаргадаг хүсэлэт оролдолго хадаа ажабайдалые эмхи гуримтүй болгохые, тэдэниие өөһэдынгөө харата һанаашалгануудые бэелүүлхын тулада хэрэглэхые хүсэдэг орон доторхи хүсэнүүдые дэмжэхэ зорилготой гээшэ ха. Гэбэшье урда мэтэ эдэ һүйдхэлтэ хүсэл оролдолгонуудынь заабол буруу һүрэхэл.

Социализмын үндэһэ һуурида эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн харша ябуулгануудые усадхаха хэмжээнүүдые абахадаа, ЧССР-эй парти ба правительство революционно һэримжэеэ дээшэлүүлхыень, социалис хүсэнүүдэй нэгэдэл болон нягта жагсаал бэхижүүлхыень чехословак арадые уряална.

БААТАРНУУДЫЕ УГТАЛГА

БЕРЛИН. (ТАСС). Совет лётчик-космонавтнуудые баяр баясхалантайгаар Москвада угтаһан тухай үргэн мэдээсэлнүүдые ГДР-эй газетэнүүд январиин 23-да эли газарнуудтаа толилоо.

«Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одые анха түрүүлжэ Советскэ Союзай табиһаниинь, замбуулинай дайда руу хүниие хэнһээншье урид ниидхүүлһэниинь, онгосоһоо замбуулинай дайда руу хүниие түрүүлжэ гаргаһаниинь дэлхэй дээрэ хэзээдэншье мартагдахагүй» гээд «Нойес Дойчланд» бэшэнэ.

Лётчик-космонавтнуудые угталгада зорюулагдан Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай митинг дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын удхые газетэнүүд толилно.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). В. Шаталов, Б. Волынов, Е. Хрунов, А. Елисеев газарые тойрон дабшажа ябаһан залан жолоодогдодог хоёр онгосые анха түрүүлжэ залгаа, нэгэнһээ нүгөөдэ онгосо руу дамжан ороо гээд Москвада болоһон баяр тухай «Нью-Йорк дейли ньюс» гэжэ газетэдэ толилогдоһон мэдээсэл соо заагдана.

Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай митинг дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын удхые дамжуулхадаа, американ информационно агентствануud иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Американ космонавтнуудай наяын элитэ ехэ ниидэлгэ, «Союз-4» ба «Союз-5» гэжэ замбуулинай онгосонуудай амжалтатай ниидэлгэ замбуулин юртэмсын нюусануудые тааха замдахи шэнэ томо алхам болоно гэжэ тэрэ хэдэн мянган москвагайхидай альга ташалтан доро мэдүүлээ.

ЛОНДОН. (ТАСС). Совет космонавтнууд В. А. Шаталов, Б. В. Волынов, Е. В. Хрунов ба А. С. Елисеевтэй Москвада болоһон уулзалга, Съезднүүдэй ордон соо Москвагай ажалшадай митингын болоһон тухай Англиин газетэнүүд мэдээсэнэ.

ЯПОН АРАДТА ХАНДАЛГА

ТОКИО. (ТАСС). Япон США хоёрой сэрэгэй союзые усадхахын түлөө тэмсэл бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалан ороной хүн зондо социалис партиин ба Профсоюзуудай генеральна советтэ ородог профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд, Бэеэ даанхай профсоюзуудай хэлхеэ холбооной совет январиин 22-то хандаа. Япон-американ сэрэгэй договорто эсэргүү тэмсэл хэхэ, эб найрамдал ба демократиие хамгаалха бүхэяпоной комитедэй үүсхэлээр тэдэнэр иимэ уряатайгаар хандаһан байна. Эб найрамдалай, бэеэ абанги байха ба сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй политика Японой бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ штаб болгон энэ комитедые Профсоюзуудай генеральна советтэй ба бэеэ даанхай профсоюзуудай хэлхеэ холбооной советтэй хамта социалис парти байгуулһан юм.

Япон-американ сэрэгэй договорые усадхахын түлөө тэмсэхые уряалһан үгэ Токиодо түбэй вокзалай үмэнэхи талмай дээрэ СПЯ-гай түрүүлэгшэ Томоми Нарита хэлэһэн байна. Японой ба США-гай зонхилхы этэгээдүүдэй сэрэгэй талаар байгуулһан харилсаа холбоон япон арадта ямар ехэ түбэгтэй байһые тайлбарилһан хуудаһануудые Нарита, мүн социалис партиин бусад хүтэлбэрилэгшэ тарааһан байна.

Японой эб найрамдалай тала баригшадай зэргын улам нэмэхын ба бэхижэхын тулада США-тай Японой байгуулһан сэрэгэй холбооной аюулые тайлбарилха кампани эхилэнхэй. Энээнтэй дашарамдуулан эб найрамдалай, Японой аюулгүй байдалай түлөө тэмсэхэ уряа суурятан дуулдана бшуу.

Амжалтатай ябуулганууд

КАИР. (ТАСС). Палестинын «Аль-Асифа» гэжэ организациин дайшалхы отрядууд Израилиин Тель-Мондохи сэрэгэй казармануудта январиин 20-до добтолго хээ гээд энэ организациин командованиин коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Амжалтатайгаар хэгдэһэн энэ добтолгын үедэ казармануудай олонхинь һандаргагдаа, электростанциин байшан тэһэлэгдээ. Хэдэн израиль солдат алуулһан байна.

...Д-эй лаборантнуудай хүдэлмэри харахада, хүшэр бэшэ шэнгеэр. Зүгөөр эдэнэй шэнжэлэлгэнүүдээр ехэ юумэн хэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): техник Вера Мотвневская ба лаборантка Мария Бахоёр хүдэлмэри дээрээ.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

МЭДЭЭСЭЛ

...69 оной январиин 22-то лётчик-космонавтнуудые угталгын үедэ ...ябуулга хэгдээ: космонавтнууд нүхэд Береговой, Никоно-Терешкова, Николаев, Леоновтэй һуужа ябаһан машина хэдэ дахин буудаа. Автомашина жолоошон, үдэшэжэ ябаһан мотоциклист шархатаа. Буудаһан хүн байра дээрээ баригдаа. ...хэгдэжэ байнхай.

(ТАСС).

МОНГОЛОЙ КОНЬКИШАД МАНАЙДА

Уржадэр үдэшын 7 сагта Буряадай конкишадтай мүрысэхэеэ зорижо ябаһан аха дүү Монгол ороной түлөөлэгшэд Улаан-Үдэ хотодомнай хүрэжэ ерэбэд. Эдэнэй һууһан вагоной үүдэкэй сэлигдэхэтэй адли, перроной дэргэдэ хүлеэжэ байһан манай конькишад хани халуунаар угтажа, аха дүү мэтэ гар гараа адхалсан амаршалалсабад.

Монголой конькишад һүүлэй жэлнүүдтэ аха дүү социалис оронуудай, мүн уласхоорондын ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, олондо мэдээжэ болонхойнууд юм. Жэшээлбэл, энэ болохоёо байгаа нүхэд ёһоной мүрысөөндэ тэмсэхээр ерэһэн спортын мастернууд Л. Дашням, Л. Цэнд, залуу басаган Намсарайн Цогзолма гэгшэд Гренобльдохи үбэлэй олимпиин нааданда хабаадалсаһан юм. Тэрээнһээ гадна орон дотороо онсо шалгарһан залуу конькишад, спортын мастернууд Ц. Лхамжаб, Доржгатвын Чагна, Сүрэнжав, Шаравсэнгэ гэгшэд бии. Мүн тиихэдэ эдэнэртэй хамта үнинэй мэдээжэ болоһон Монголой конькишадай тренер Дашжабын Намсарай Увшнасан Очирбат хоёр ерэлсэһэн байна. Ингэжэ аха дүү Монголой конькишадай команда хоёр эхэнэрһээ, зургаан эрэшүүлһээ бүридэжэ, хамтадаа арба нэгэн хүн ерээ. Мүнөөдэрһөө эхилжэ, Монголой конькишад республикымнай мэдээжэ конькишадтай Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ уулзажа, нүхэд ёһонойнгоо мүрысөө эхилхэнь.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

УРДА ВЬЕТНАМ. Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ шанга сохилтонуудые үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партизанууд үхэр буугаар дайсаниие һүнөөжэ байна.

ТАСС-ай фото.

ХҮНДЭТЭ КОЛХОЗНИК

I

Баяр анхаралтайгаар хаража хаража:

— Хүндэтэ колхозник Цыренов Доржи Шареевич!—гэжэ тордиһогүйгөөр уншаадхиба.

— Вот, таабайшни хүндэтэ колхозник ха юм. Урдань, хлаанта засагай үедэ, иимэ хүндэдэ хүртэхэ эрхэтэй байгаа аалди? Үгы aаб даа, —гэжэ Дулма хүгшөө дуугарба.

Баяр нилээд бодолгото болоһоной удаа:

— Хүндэтэ колхозник. Теэд ямар удхатай юм?—гэжэ һонирхобо.

— Энээн тухайда таабайтайгаа хөөрэлдөөрэй, заа гү?—гээд, Дулма хүгшөө газаашаа гараа бэлэй.

Хүндэтэ колхозник! Үнэхөөрөөшье ехэ удхатай, хүндэтэйшье нэрэ гээшэ.

II

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо ажалаараа, үдэр бүри түйлажа байһан амжалтануудаараа алдаршаһан колхозниигууд олон байха. Тэдэнэй тоодо Доржи Шареевич Цыренов орохо ёһоороо ороносно.

Харин тэрэ үдэшэ хүндэтэ колхозник аша хүбүүнтэйгээ хөөрэлдэхэ сүлөөгүй байгаа. Колхозой хоёрдохи отделениин мал ажалай бригадые ударидажа ябаһан тула заримдаа һаатаха, оройдоо хүлеэгдэхэгүй асуудалнуудые шиидхэлсэхэ, эсэгэ ёһоной һургаал заабаринье үгэхэ ушар гарадаг.

Борьёогой һаалиин фермын улаан буланда тэрэ үдэшэ һаалишад, үхэршэд олоороо суглараад, социалис мүрысөөнэй хэр зэргэ ябаһан тухай хөөрэлдэбэ. Амжалтанууд, дутагдалнуудшье бии хэбэртэй. Үдэр бүхэндэ ажалайнь дүнгүүдые соголхо, тэжээлээр түтэс хангаха, зоотехниин ёһо гуримгуудые сахиха—зүгөөр ухаалгаа хурдахананаар лэ гүйлгэхэ ушар жэлэй алинье сагта тохёолдодог бшуу.

Үбэлэйнгөө үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхые, үхэр малаа тобир таргаар ондо оруулхые һаалишан, малшан бүхэн оролдодог. Тиихэдэ малайнгаа түл һайнаар абаха, өөдэргэнөөр түлжүүлхэ, һүнэй һаали доошолуулхагүй болоно. Жолоогоо шуут бага һулаируулаа һаа, хүл дээрээ гаратараа баһа нилээд зоборгдохо болоно бшуу. Энэ мэтын шухала асуудалнуудые Доржи Шареевич анхаралһаа һалгаадаргүй, малшадтайгаа суртаа шиидхэхэ гэжэ оролдодог.

Мүнөө Борьёогой малшад нёдондонойхидол адли мэгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бии. Эрхим һайнаар хүдэлхые, зоотехниин ёһо гурим наринаар сахихые оролдоно. Зунай үедэ эсэхые мэдэнгүй хүдэлнэ. Саг үргэлжэ воскресниигүүдые эмхидхэжэ, малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэһэнииинь мүнөө аргагүй туһатай гээшэ.

Теэд энэ бүхы хүдэлмэриие коммунист, Хүндэтэ колхозник ударидана бшуу.

— Нёдондо үбэл нилээд тухашараа һэмди. Харин һаалишад, малшадай эршэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар малнай ямаршьегүй ондо ороо һэн. Жэшээлхэдэ, үхэршэд Ц.-Е. Жигжитов, Роберт Греб, һаалишад Галина Буянтуева, Елена Кулькова, Мария Жигжитова гэгшэд үлыгэр жэшээ харуулмаар хүдэлөө бэлэй,—гэжэ Доржи Шареевич хөөрэнэ.

Доржи Шареевичэй эгээ дүтын туһалагша Роберт Греб тухайда дурдангүй гаража огто болохогүй. Энэ хүбүүн гэртэхинтэйгээ хамта баруун тээһээ зөөжэ ерэһэн юм. Өөрын, имаагал үнинэй танил шэнги малшадтай нүхэсөөд, ямаршье ажал ульгамханаар хэжэрхидэг. Уданшьегүй малшад тэрээндэ дурлажа, эгээл дүтын хани нүхэд шэнги болобод.

— Роберт гү? Юрэдөө ямаршье ажал хэдэг хүн шуу даа. Иимэ хүнтэй хүдэлхэдэшье, нүхэсэхэдэшье муу бэшэ. Нюугаад яахамнайб. Баруун тээһээ нүүжэ ерэгшэдэймнай олонхин тэрьедэжэ арилшадаг муутай бшуу. Харин Роберт гэшэмнай нютагай хүн шэнги болошоо,—гэжэ суртаа хүдэлдэг нүхэдынь омогорхонги хөөрэдэг.

Зүб даа. Залуу малшан ажал хүдэлмэридөө үнэхөөрөөшье үнэн сэхээр хандадаг, эсэхые мэдэнгүй хүдэлдэг. Жэшээнь, нёдондо үбэл Роберт Греб нилээд туранхайшаг 96 толгой үхэр даажа абаад, тобир тарганаар ондо оруулһан алдартай. Тэдэнээ үхибүүн мэтэ харууһалжа, саг болзортонь уһалжа, эдеэлүүлжэ, шабааһыень сэбэрлэжэ, хэбтэхэ газартань хуурай хохир дэлгэжэ байхыень харахадаа, үнэхөөрөөшье ажалша бэрхэ бүлэдэ хүмүүжүүлэгдэһэн хүбүүн гэжэ һанамаар бэлэй.

Гэбэшье Роберт Доржи Шареевичһээ саг үргэлжэ һургаал заабари абагша һэн. Бэлэхэнээр бүтээдхидэг юумэн байдаггүй һэмнай. Тиимэһээ заримдаа ядалдаха саг тохёолдохо. Эгээл энэ үедэ хүндэтэ колхозник малшадай хани нүхэр, түшэг тулгуури мэтэ һанагдаха. Эсэгэ ёһоной заабариинь шагнахадаа урма зориг бадараад, хэдышье бэрхэшээлтэй таабари дүүргэжэрхидэг.

— Доржи Шареевич «Хүндэтэ колхозник» гэжэ нэрэдэ хүртэхэ ёһоороол хүртөө. Ямар хүн байһыень бидэ, суртаа хүдэлдэг нүхэдынь, хэнһээшье һайса мэдэхэбди,—гэжэ һаалишад, малшад бригадир тухайдаа омогорхон хөөрэдэг.

Борьёогой һаалиин фермын булан соохи хөөрэлдөөн замхажа, хүнүүд гэр гэртээ ошохоо түхеэрбэд.

— Галина Буянтуевнамнай жэлэй туршада душэ мянган килограмм һү һаагаад байна. Колхозой правлениин дэргэ хэлсэһэнэй ёһоор, ВДНХ харахаяа Москва ошохо түлөөһэгүй путевкодо хүртэхэ ёһотой һэмнай. Тэрэ асуудал мартагдаагүй аабза?—гэжэ Доржи Шареевич колхозой главна зоотехник Доржи Матвеевич Яковлевта хандаба.

— Юундэ мартагдаха һэм? Социалис мүрысөөндэ шалгарһан хадаа Галя заатагүй Москва ошохол байха,—гэжэ главна зоотехнитэй найдуулхада, Галя басаган Доржи Шареевичэй үгтэһөө энеэбхилэн хараа бэлэй.

Жаран долоон наһанайнгаа баяр дээрэ ябаһан коммунист, хүндэтэ колхозник, малшадай бригадир Д. Ш. Цыренов түрүү һаалишанай энеэбхилэн харахада юун тухай бодомжолоо һэн хаб? Тайлбарилаадшье яахамнайб. Залуу үетэниие ажабайдалай зүб харгыда оруулжа, дүй дүршэлдөө һургажа ябаһандаа баясаха, омогорхохошье ушартай байжа магадгүй.

III

Доржи Шареевичэй гэртээ ерэхэдэ, үнөөхи хоёрдохи класста һурадаг Баяр гэжэ аша хүбүүниинь үни хада унтаридаа оронхой, дулаахан хүнжэл доро амтатайханаар хурхиржа хэбтэбэ. Таабайнь аша хүбүүгээ һэрюулбэгүй. Булхагархан хасарыень таалаад, ямар зүүдэ манажа хэбтэһыень тааха хүсэлтэй бодолгото болобо.

Ута наһан, удаан жаргал тухайдань зүүдэлөө һэн гү? Тиигэжэшье магад. Харин Баярай таабай «Хүндэтэ колхозник» болотороо юу хээ нилээд хараһан лэ байха. Эршэтэй ажалаараа, түйлаһан амжалтаараа алдаршаһан хүнүүд Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо яһала олоншье һаа. «Хүндэтэ колхозник» гэһэн нэрэдэ табан хүн мүнөө дээрэ хүртэнхэй. Тэдэнэй тоодо Баярай таабай оролсоно. Гэбэшье Доржи Шареевич ута наһан, удаан жаргал тухайдаа аша хүбүүндэ заатагүй хөөрэхэ. Харанхы балар урданай, гэгээн һаруул мүнөөнэй байдалай онсо илгаае ойлгохо, бүри һайнаар һурахые эрмэлзэхэл байха.

М. ОСОДОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хүндэтэ колхозник Д. Ш. Цыренов ашанартаяа.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГШАД

Ажалаараа алдаршаһан хүн...

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ХҮНДЭ НЮДАРГААР ХОЛО ОШОХОГҮЙШ

Үдэшэлэн Иван гэртээ ерэһэнээ һанабагүй. Үндыхэдэнь толгойнь манараад, туулга шудхуулжархиһандал хүндэ болошоод байба.

«Эй-е, һамган, бии гүш даа!»—гэжэ ооголбо. Хэншье харюусабагүй. «Шүдхэр, баһа ерэжэ шууяа шурхираа татаһан бэйбэ гүб? Хэн намай асараа гээшэб? Юундэ һананагүйбиб?». Ехэл маргаба.

«Хүрөө ха даа. Иигэжэ ябаһаар дахяад түрмэ зямынгаа үүдэ татуужаб. Хулгай хэһэнэйнгээ түлөө суудтэ ороо һэм. Мүнөө дахи ууһанайнгаа түлөө түрмэдэ оробол бүтэхэгүй. Тьфу!»—хүнжэлдөө толгойгоо бухаад, нэгэ бага унтахаяа, һэргэхэеэ оролдобо.

Теэд Иванай тэсэбэринь удаан байбагүй. «Тархяа мүнөө заһажархёод лэ, иигэжэ ухаяа болихо байна даа. Хүрэг саашаа»,—гэжэ шиидэбэ.

Булхышэһэн нюдэтэй юумэн бодоод, дүрбэн зүг руу шэдэгдэшэһэн хубсаһаяа сугтлуулжа үмдэбэ. Хармаанаа һуулиба. Мүнгэн үгы. Хүршындөө ошожо, хахад шэлэйхиие гуйжа абаба. Тархяа заһаад болихом гэжэ һанаһан хүн бэеэ барижа шадабагүй. Дээрэ дээрэһээнь ужа, дахяад пяг һогтошобо. Нэгэ һэрихэдээ нүхэрэйдөө хэбтэбэ. Хармаанаа һабардахадань, хахад литрэй шэл баригдашаба. Өөртонь үлэнхэй.

Дуталдахадань һамганайнгаа хүдэлдэг больница худар ошоо һэн. Эдеэнэй газарта һамгаяа олоод:

— Мүнгэ үгэл даа, тархяа заһахам,—гэбэ.

— Иван, һогтуу байнаш. Гэртээ харижа амарыш даа,—гэжэ һамганиинь гуйба.

— Үгэхэ һаа, үг. Үгы һааш шамайе хутагаар хадхахаб,—сэол дээрэ байһан хутага абаад, за-

---

Бүдамшуулган почто

лайн гэхэдэнь, һамган...
рыень үрдижэ бариба...
байһан зоной зэбүүрхэжэ...
да мэдүүлхээ байһыень...
даа. Иван хүлисэл гүй...
лээрнь ерээ һэн. «Болёо...
байтааб»,—гэһэн гоё ...
удаан сахяагүй.

Тэрэ Түнхэнэй аймаг...
нэй хэлхээ холбооной...
монтероор хүдэлжэ байба...
ама халамгайшаг гэртээ...
бүри олошороо. Хашарһа...
хамталжа, хатуу харала...
хүйхэршүүлэй хажуутаа...
үнгэржэ шадаагүй. В. һа...
хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ бо...
аалам даа гэжэ тэсэмгэй...
леэнэ. Ядахадаал «уу...
лииш даа» гэжэ дахин гүй...

Халамгай һогтуу Иван...
нов зандараад, баабгай ш...
хашха табяад бодошоо...
гойеш таһалхам!» гэжэ...
һүхэ тээшээ һарбагад...
шуран туладаал һамган...
хыень зайлуулбашье, му...
дэ нюдаргада дайрагдаха...
дээгүүр мухаришаба...
гэжэ хойноһоонь һүрэһэн...
Иван һамганайнгаа хоол...
жууже, наншажа ороо һа...

«Милицидэ дуулгаа һа...
хаб!» гэжэ занадаг за...
байгаа.

Үнгэржэ ерэхэдээ Иван...
нов 9 хүрэһэн хүбүүгээ...
даг, газаашалдаг болоо...
Галзуурһан эсэгэнь унта...
һэн хүбүүгээ һэреэтээд,...
ли, сай шана гэжэ занда...
бо. Үргэһөө һамшаан, хү...
гээ бодоходонь, нюрга ру...
гаад, хүнэгтэй уһа ху...
адхаа. Айһан хүбүүхэн...
хүдэлжэ байһан газарта...
дэн тэрьелжэ ошохо баа...
һэн.

Ларионов мэтэ аашата...
яашье тэсэхэгүй байһан...
шуутнай мэдүүлээд, Т...
аймагай милициин таһа...
жээ абахые, хүулиин ё...
һээхыень гуйнаб.

АЛЕКСЕЙ БАДАЕВ

СУР ХАРБААН

Сур харбаан—нажарай тэнгэриин дуун,
хуушан үльгэрэй шэнжэ шанар шэнэлэлгэ,
үбгэ эсэгэнэрэймнай мүхэшэгүй уряа дуун,
азатайшуулые алдаршуулга, хүсэлэйнь
хүсэлдэлгэ.

Сур харбаан—нажарай хүнхинэмэ һайндэр.
Гансашье хүнүүдэй бэшэл сур харбаан—
гүйгөөшэ моридой жэлэйнь нэгэ һайндэр—
бэеэ зэһэн хүлеэнэл тэдэ сур харбаае.

Хэдэхэн минутын түлөө жэл соо зоболгон!
Эды ехэ хүлеэлгэн, хүсэһэнөө одоол ололгон!

Хүндэтэ урилдаанда хүзүүгээ омогтой
матаруулан,
хүрэжэ ерэхээ хүсэнэл хурдан гүйгөөшэд.
Шууяатай хүлгөөтэй зоной дундуур түрүүлэн,
Шуумар хүнгэнөөр гараха гэнэл гүйгөөшэд.

Харгын хажуугаар хүлеэн зогсогшо бүгэдэндэ
һаруул баяр жаргал олгохоёо зорин,
хуур бариһан сагаан толгойтой үбгэндэ
соло дуудуулхаяа түрүүлхэ гэнэл морид:

«Шамайе нугын сэсэг, ногоон хоолдуулаа—
шадал хүсэ элбэгээр гэндэһээ олоош.
Шамайе хүйтэн булагай уһан ундалуулаа—
шуумар хурдан, солбон бэрхэ болоош.

Шамайе эрхэлүүлээ һолонгото үргэн талашни—
табгайда тамгалуулаагүй уужам хизаар.
Шамайе даллаал ерээдүйн хуби заяаншни—
тоборюулгата мүнгэн хазаар!

Шамайе, гүйгөөшэ, суурхуулнаб найдан!
Шамайе, сэсэгтэ нуга, буржагар хуһан!
Шамайе, түрэл ехэ тала дайда!
Шамайе, хүйтэн булагай уһан!»

Шэнэ урилдаа хүлеэ хүлеэһээр үргэлжэ,
бүхэли жэл соо гүйгөөшэ морид зэһэхэнь.
Эхи захагүйл гүйгөөшэ моридой эрмэлзэл—
бүхэли жэл соо түрүүлжэ хүсэхэнь!

Василий НОЗДРЕВ

БАРАС

(БАСНИ)

Барас залуудаа
Баггүй һайхан ан бэлэй.
Омог дорюун байгаал даа,
Олондо ехэл хүндэтэй.
Хирбээ хара һахалаараа,
Хиндэжэ байдаг зогдор дэлһээрээ
Хүбшэ тайгын
Хүндэ ехэтэ хатагтайшуулай,
Хүгшэн, залуугүй
Хүхюун дорюун эмэгтэйшүүлэй
Тархиие зада эрьюулжэ,
Татадаг байгаал бэе тээшээ.
Эдир залуу тэрэ Барас
Эрдэм ном үзэхэ гэдэггүй,
Тоо бодолго, уран зохёол гээшые
Тоожо юрэдөө үгэдэггүй —
Хамаг бүхы үнэтэ сагаа
Хатан дангинарта зорюулдаг байгаа.
Хооһон һэбхи ябадалай
Хойшолон байдаг гээд мэдээтэй.
Арсалан һаяхан мүнөөхи Барастай
Асатай модоной тэндэ уулзалай.
— Хэрэгш ямар бэ?—гээд, Арсалан һураба.
— Хэлээдш яалайш, ханимни!—гэжэ Барас
дуугарба.

Буланхяар бэем муудаад байна даа.
Бурханайнгаа орондо ябашан алдааб.
Эмшье уугаад ядалдааб, туһа болоногүй,
Эрьенэ тархимни, зүрхэм үбдөөд болиногүй.
Сэхынь хэлэхэдэ, һэбхирхэ тооһорхоо болижо,
Сэбэр номгон байдал эхилхэмни.
Һанаандаа тааруһан нэгые оложо,
Һамга абаад, гэр бүлын хэрэг эрхилхэмни.
Эндэ һая нэгэ инагые олон гэтэрээ
Эшэжэ, газар доро орошон алдааб.
Эрбэгэнэһэн шолмохомни гэнтэ нэтэрээд,
Эреэн гүрөөһэнэй хүбүүнтэй танилдаа.
Арсалан энеэбхилээд, ингэжэ хэлэбэ:
— Аа, тэрэ хүбүүнш одоол шинин шаби гүбэ.
Багахан гүлгэн мэтэ тархяа гунхуулан,
Барас байжа үгэбэ үгэ дуугүйхэн.

* * *

Юун болооб, яагааб гэжэ барани
Юрэдөө эндэ тоолоод ялалай.
Һамга абажа үгэдэггүй нэгэ танилни
Һая намда орожо гаралай.

Гунга ЧИМИТОВ оршуулба.

ХОЛОҺОО ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

АМАР МЭНДЭ, НЮТАГАЙХИДНИ

Би мүнөө Пензэ хотодо ажаһуунаб. Зүгөөр Буряад орониие өөрынгөө түрэл нютаг гэжэ тоолоноб, ушар юуб гэхэдэ, минии бага, эдир наһан Улаан-Үдэ хотодо үнгэрөө юм. Тиимэһээ Буряад һайхан ороноо, Байгал далайгаа ходоодоо һанан дурсажа ябагшаб. «Буряад үнэн» газетын редакцида «Байгал» гэжэ шүлэгөө эльгээхэдээ, түрэл нютагайхидтаа зүрхэнэй халуун амар мэндые хүргэнэ гээшэб.

О. МАРКОВА.

БАЙГАЛ

Базальт шулуун багжа соо багтая,
Байгал далайм салгиланаш.
Баабай эжын эрхэ багадал
Багжа үлгыгөө альгаданаш.
Мүнхэ нойрһоо һэриин сасуу
Мүнгэн хашарһаараа алтарнаш.
Хүнгэн һалхинай зүриин сасуу
Мянган долгёороо хатарнаш.
Аали номгон үдэрэй тэндэ
Алад холо руу уринаш.
Загаһашад тиихэдэ угаа мэгдэн,
Замайнгаа дууе баринал.
Гэнтэ гэнтэ шуурган гааража,
Гэрэй шэнээн долги шэдэлнэ.
Эрэлхэг загаһашад бусахаа
яаража,
Эршэ хабаяа харуулжа мэдэнэ.
Зүгөөр ямаршье сагта шамдаа
Зүрхэ сэдыхэлһээ дуратайб,
Байгал.
Зүүдэн соом, сэдьхэл соом даншаа
Зүмни бололоо ходоодоо байгыш.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ,
буряадшалба.

НАЙРУУЛГА

НҮХЭСЭЛ

Зунай аяама халуун үдэр Матвей бидэ хоёр Алтан нуурта оймохоёо ерээд, эрье дээрэнь наранда бэеэ шаража хэбтэнэбди. Сагаан хасартай Шаариг нохой хара миисгэй хоёр маанадые дахажа ерээд, нуурай эрьедэ наадана.

Минии нүхэр Матвей багадаа зааханууд амитадта утаа дуратай һэн, тахяагай дальбараануудые ехэ һонирходог, хабартаа эжыгээ гуйжа, хэдэн олон үндэгэнүүдые тахяада дарууджа дальбараануудые гаргуулха, тэдэнээ ехэл анхаралтайгаар найжалха.

Нэгэтэ зун заахан аад, хөөрхэнүүд миисгэйн хүбүүн нохойн гүлгэн хоёрые асаржа тэжээгээ һэн. Шаариг миисгэй хоёрынь ехэнүүд болоходоо тон инагууд, аха дүү хоёр мэтээр нүхэсөө һэн. Ягаадшье нүхэсэһыень Матвей мэдэдэггүй, нохой миисгэй хоёрые иигэжэ нүхэсэхэ юм гэжэ хэн мэдэбэ. Нэгэтэ би иимэ ушар хараа һэм.

Шаариг гэрэй һүүдэртэ хэбтэнэ. Тэрээнэй хажууда миисгэй эхынгээ үбэртэ мансыдуулһан үхибүүн мэтэ ехэ наартайгаар үбсүүндэнь нялдаад, хоншоороо һуга руунь хээд унтажа хэбтэнэ.

Халуун үдэр хэдэгэнтэһэн үнеэн гэнтэ гүйжэ ерээд, Шаарингай үрөөһэн хүлые хуха гэшхэжэрхибэ. Шаариг гангинаад лэ ори дуун боложо, миисгэйнь нүхэрөө хайрлан, миа-уу, миа-уу гэжэ һунан агшан газар һабардажа байгаад, ехэл орилоо һэн. Нүхэрэйнгөө иимэ аюулда орошоходонь хэншье һаа хайрладаг, миисгэйшье орилжо байгаад хухарһан хүлыень долёохо юм.

Би Шааригые хайрлаад, туһалха һанаатай Матвейгээ ооголбоб. Матвей юушье мэдээгүй, гэртээ ном үзэжэ һууһан байгаа. Минии ооголходо гэрэйнгээ үүдээр тархяа бултайлгаад:

— Юун болооб?—гэбэ.

— Түргөөр ерыш наашаа, Шааригшни аюулда ороол, туһалаял'—гэбэб. Матвей гэрһээ гүйдэлөөр ерэжэ, нохойгоо харамсаараа уйланшье алдаба гү даа, самсынгаа хамсыгаар нюдэнэйнгөө нулимса арШаад:

— Шаариг, аа, Шааригни, тэсэжэл үзыш даа, ямар муухай үнеэн гээшэб,—гэжэ байгаад хухарһан хүлыень эльбэнэ. Аргагүй хайрлана хэбэртэй, хүнэй үгы һаа уйлаадшье абаха һэн хаш, теэд намһаа эшэнэ.

Шаариг багадаа үхибүүдэй дурламааршье гүлгэн бэлэй даа. Нариихан ута хүлнүүдтэй, улаабтар шаргал зүһэтэй, һайхан хүзүүтэй, жолбогор заахан тархитай, саб сагаахан хасартай юумэн Матвейе дахаад ябагша һэн.

Шааригта туһалха аргаяа ядаад байхадамнай, Тогоошо абгай ерэжэ, хухарһан хүлыень дабһатай уһаар эльбэжэ, һүүлээрнь зартагай модоер хабһалжа уяа бэлэй. Тэрэнһээ хойшо Шаариг арбаад хоног соо гэрһээ гарангүй хэбтээ һэн. Матвей миисгэй хоёр Шааригай хажууһаа һалангүй найжалдаг болоо.

— Шаариг, аа, Шааригни, түргөөр эдэгыш даа, зумбараа агнахаа ошохобди, уһанда шунгаха бди,—гэжэ байжа Матвей нохойнгоо жолбогор заахан тархиие эльбэнэ, мүн миисгэйнь мүрыень долёоно.

Тэрэ гэхэһээ хойшо олон хоног үнгэржэ, Шааригай хүл эдэгээ, Матвейн ябаһан лэ газарта дахалдаад ябана, мүн миисгэйнь Шааригһаань һаланагүй.

Мүнөө Алтан нуурай эрьедэ маанадые дахажа ерээд, түрүүшынхеэ нарата үдэр үзэһэн шэнги ехэл хүхюутэй нааданад. Миисгэйнь хоргодоно. Шааригынь бэдэрнэ, намнана. Миисгэйнь нюрган дээрэнь һүрэжэ гарашана, үгы һаа, хоёр хүл дээрээ бодоод, урдаһаань барилдахаяа зэһэһэндэл байшана, үхибүүд шэнгёэр носолдоно. Хоёр нүхэдэй наадахые һонирхожо хэбтэтэрээ:

— Эбтэйл хоёр байна даа,—гэжэ хөөрэлдэһөөр бидэнь уһанда оронобди.

Тиигэжэ байтарнай, дээрэ агаарта нэгэ юумэнэй һалхи татан шмуяха абяан дуулдаадхиба. Энэ үедэ Шаариг наранда халуудантхай, хэлээ гаргаад, түргэ түргөөр мухилжа хэбтэбэ. Харин харахан миисгэй хулганаашалжа ногоон соогуур марян ябаһаар элеэгэй дүтэлхые ажаглаагүй байшоо. Бэеэ хэхэ газараа оложо ядан, мишэ тиишээ харайбашье, бэеэ аршалха газар олобогүй. Нюдэ сабшаха зуура боро эрээ... тэрэнэймнай нюрган дээр... хажа абаад, сэхэ өөдөө шу... Холохон хэбтэһэн Шааригһуга харайн бодоод ... элеэгэй зүглэһэн тээшэ ша... дэн харайба. Матвей бид... шье нохойнгоо хойноһоо ... бэбди.

Халагни Шаариг хүл ... хадаа нэгэ заа хожомдошоо... гүй һаа, нүхэрөө алдаха... лэйбди. Шаариг нохоймнай... лээ шарбасагаан, өөдөө хар... гинана, нүхэрөө ехэл хай... Гунигтай энэ ушар тэдэ ... ёһотой нүхэд байһыень гэ... байгаа һэн.

Ехэшье удаан болонгүй... миисгэй хоёрнай аяар т... дэрһөө агаар хаха зуран, ... шулуун мэтэ шууяһаар ... ерэбэд. Газарта хүрэнгүй... раа миисгэймнай элеэһээ... һалажа, дүрбэн хүл дээрээ... жэ буушаба, элеэшье газар... унаба...

Аюулһаа амиды мэндэ ... жа шадаһан миисгэй Шаар... гаа ойро түргэхэн гүйжэ ер...

Вл. ХАЛХ...

ЭШЭҺЭН ЗАГАҺАШАН

ШОГ

Ехээр хэлэнхаар,
Ехээр үмхэлэ.
Онъһон үгэ

1.

—Залхуурангүй хахуулндаал һаа,
Загаһа барихань бараг ааб даа!
Ехые мэшээглээд жүдхэнхэй,
Ерэхым харахал байхат даа!

2.

—Олоор, ехээр барнхые
Оролдоод, яашье ядашооб.
Оря гансахан загаһатай
Ошохоош гэртээ эшэнэб даа.

ФИБ ШИБ ХОЁР.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ильичэй ойе угтуулан» гэһэн түрүү бэшэг. «Табан жэлэй дүрбэдэхи жэл» гэһэн гаршаг доро информацинууд. Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан тухай мэдээсэл. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Коммунистын нэрэ хүндэ» гэһэн Г. Харченкын очерк. В. Орловой статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Мүнөө үеын научно-техническэ революци» гэһэн С. Ивановагай статья. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ТАСС-ай материалнууд. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта саһан орохо. Хойто аймагуудта 28—33, Хяагтын, Захаминай, Зэдын аймагуудта 19—24, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 36—38, үдэрынь 27—29 градус хүйтэн байха.

Январиин 26—27-ной үдэрнүүдтэ республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй, хойто аймагуудта манатай байха. Хойто аймагуудта һүниндөө 39—44, үдэрынь 25—30, бусад нютагуудта һүниндөө 34—39, үдэрынь 22—27 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Манай адрес, телефонуу...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны редактора—54-..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-..., 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ...формации—34-05, общественная приёмная—56-62, маши... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-00343. Зак. № 49.